

Väljaandjad:
Tõrva linnavalitsus, Helme vallavalitsus,
Põdrala vallavalitsus, Hummuli vallavalitsus
Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas
Trükk: AS Kroonpress;
Otsepost: OÜ Joon; Tiraaž: 3000
Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

MAI
5/2016

HELME

KIHELKONNALEHT

ARVAMUS

**Riho Karu -
kaitseliidu
olulisusest**

LK2

UUDIS

**Uued
tuuled
sepikojas**

LK4

FOOKUS

**Hoidke alt,
Tõrva tuleb
ehk
Rio 2016!**

LK6-7

HARIDUS

**Maakoolis
on
mõnus**

LK8

PERSOON

**Anu
Rannu:
Ma ei talu
rutiini**

LK12

Egon Ilisson

Ühinemise rahvaküsitlus toimub 9. -11. juunil

Tõrva linna, Helme, Hummuli ja Põdrala valla ühinemise puhul korraldatava rahvaküsitluse puhul on olnud palju elanike endi aktiivsusest.

Kuigi ühinemise toimumise ja uue omavalitsuse nimeküsümise otsustavad lõplikult omavalitsuste volikogud, on piirkonna juhid jõudnud otsusele anda rahvale võimalikult suur sõnaõigus. Selle tarbeks tuleb aga just kohalikel elanikel olla hääletusel aktiivne.

Nimelt otsustasid ühinevate omavalitsuste volikogud, et kui hääletusel osaleb üle 50% hääleõiguslikest elanikest, on volikogudele rahva arvamus uue omavalitsuse nime osas siduv. Nii demokraatlikku lähenemist Eestis varasemalt teadaolevalt praktiseeritud ei ole. „Mulle tundub, et tegu on pretsedendiga haldusreformi puhul ja kusagil mujal midagi sellist seni plaanitud pole,“ tunnistab ühinemiskonsultant Rivo Noorkõiv.

Valiku saab teha ka mujal

Hääleõiguslik kodanik on ühinemisläbirääkimiste rahvahääletuse puhul vähemalt 16-aastane isik, kes on hääletuspäeva seisuga registreeritud ühineva omavalitsuse elanikuks. Elektrooniline hääletus algab 09. juunil kell 9.00 ja lõpeb 11. juunil kell 20.00.

Kõige lihtsam viis on küsitluses osaleda, minnes selle omavalitsuse kodulehelt, mille elanik ollakse, otsesuunamisega VOLIS-e vastava omavalitsuse hääletuslehele. Tõrva näitel paistab see välja selline nagu pildil nr 1.

Seal on ootel kaks eraldi küsitlust, millest ühel saab hääletada omavalitsuste liitumise poolt või vastu, ning teisel sobiva nime-eelise poolt. Valides küsitluse avaneb hääletusvorm nagu pildil nr 2.

Mõlemal hääletusel, kui vajutada sobivale variandile nupule „Hääleta“, tuleb ennast identifitseerida ID / kaardiga või mobiil-ID-ga, sisestades selleks hääletaja PIN- koodi.

pilt 1

pilt 2

pilt 3

pilt 4

Seejärel loeb süsteem hääle kehtivaks ning edastab ka vastava teate:

Häälet on võimalik hääletajal muuta kuni hääletusperioodi lõpuni, seda siis kas eelpool toodud kirjelduse kaudu uuesti hääletades või oma eelnevalt antud hääle kontrollimiseks www.volis.ee sisse logides ning sealt õigele küsitlusele liikudes (selleks abistavad hääletajat ka www.volis.ee avalehel olevad reklaamid, millele klikkimine viib otse sobivale hääletusele kohale).

Juhul, kui hääletaja ei ole rahvastikuregistris registreeritud selle valla elanikuks, kus ta hääletada soovib, siis annab VOLIS sellest talle vastava teatega teada ning annab ka otsetee Riigiportaali, kus saab alustada enda elanikuks registreerimist. Ehkki käesoleva hääletuse käigus ei

pruugi ajalisel veel elanikuks registreerimine valmis jõuda, on vähemalt järgmiseks korraks sissekirjutus olemas - näiteks peatselt Tõrvas algavaks kaasava eelarve hääletuseks.

Hääletuspunkti osalema minnes pole aga oluline, millises piirkonnas küsitluspunktis seda teha. Nii võib näiteks Tõrva linna elanik anda oma hääle hoopis Hummuli valla küsitluspunktis. Hääletaja aga kajastub ikka Tõrva linna hõlmavates küsitlustulemustes.

Kui isik tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa küsitluses osaleda küsitluspunktis, võib ta taotleda küsitluses osalemist kodus. Küsitluses osalemiseks kodus tuleb esitada hiljemalt 09. juunil 2016 kella 17.00 avaldus oma elukohajärgsele omavalitsusele:

- Helme Vallavalitsusele aadressil Tartu tn 20, 68606 Tõrva, e-post postipoiss@helme.ee või suuline avaldus, helistades tel 7668450;
- Tõrva Linnavalitsusele aadressil Kevade 1, 68605 Tõrva, e-post torva@torva.ee või suuline avaldus helistades tel 766 5314;
- Hummuli Vallavalitsusele aadressil Soe tee 4, Hummuli alevik, 68410 Hummuli vald, e-post: vald@hummulivv.ee või suuline avaldus helistades tel 767 9760;
- Põdrala Vallavalitsusele aadressil Riidaja küla, 68716 Valgamaa, e-post saima@podrala.ee või suuline avaldus, helistades tel 767 9730.

Küsitluses osalemiseks küsitluspunktis või kodus, tuleb esitada kehtiv isikut tõendav dokument. Isikut tõendav dokument on riigiasutuse poolt väljaantud dokument, kus on kasutaja nimi, isikukood ja foto (näiteks ID-kaart, pass, juhiluba või pensionitunnistus).

Näidist küsitluspunktis olevatest hääletusvalikutest liitumishääletusel on võimalik näha pildilt nr 3.

Peale küsitluspunktis hääletamist kinnitab VOLIS hääletajale tema hääle arvestamisest (vaata pilt nr 4).

Pioneerid hääletusmaailmas

Selline uudne, kuid samas lihtne süsteem ei tohiks olla kellelegi üle jõu käiv ja kui ID-kaardi tarkvara arvutis on nõuetele vastav, saab seda teha kodus või töölt lahkumata.

Küsitluspunktis ja kodus saab kasutada küsitluskomisjoni liikme abi. Tema sisestab dokumendilt isikukoodi (ID-kaardi PIN - koode pole vaja) ja seejärel saab isik hääletada temale sobiva vastusevariandi poolt. Vastata tuleb kahele küsimusele: 1) kas toetan omavalitsuste ühinemist või mitte (vastusevariandid: toetan ja ei toeta), 2) mis võiks olla uue omavalitsuse nimi (vastusevariandid: Helme vald ja Tõrva vald).

ÜHINEMISE RAHVAKÜSITLUSE KÜSITLUSPUNKTIDE ASUKOHAD JA TÖÖAJAD

Tõrva linn

Infopunkt Valga 1
9.06.2016 kell 11.00-19.00
10.06.2016 kell 11.00-19.00
11.06.2016 kell 9.00-17.00

Helme vald

Helme vallamaja
09.06.2016 ja 10.06.2016 kell 8.00-13.00 ja 14.00 - 17.00
11.06.2016 9.00 - 13.00;
Jõgeveste külakeskus
9.06.2016 kell 9.30 - 11.00;
Kalme päevakeskus
9.06.2016 kell 11.30 - 13.00;
Helme päevakeskus
9.06.2016 kell 14.00 - 15.30;
Helme raamatukogu
9.06.2016 kell 16.00 - 18.30;
Taagepera raamatukogu
10.06.2016 kell 10.00 - 12.00;
Taagepera külakeskus
10.06.2016 kell 12.30 - 14.30;
Karjatnurme päevakeskus
10.06.2016 kell 15.00 - 16.00.

Hummuli vald

Hummuli vallamaja (rahvamaja saal)
09.06.2016 kell 8.00 - 17.00;
10.06.2016 kell 8.00 - 15.00;
11.06.2016 kell 10.00 - 14.00.
Jeti Päevakeskus
10.06.2016 kell 09.00 - 11.00.

Põdrala vald

Põdrala vallamaja
09.06.2016 kell 10.00-18.00
10.06.2016 kell 10.00-18.00
11.06.2016 kell 10.00-16.00
Leebiku töökoda
9.06.2016 kell 14.00-18.00
Pikasilla koolimaja
10.06.2016 kell 14.00-18.00

Hääletuspunktis saab vajadusel oma hääletust kontrollida, kui tekkis kahtlus hääletuse õnnestumises.

Selle hääletusega saame me kõik teha ajalugu, sest Tõrva, Helme, Hummuli ja Põdrala piirkonna elanikel on võimalus olla esimesed, kes teevad liitumisküsitluse ära 100% elektrooniliselt. „Tõenäoliselt olete sellega ka esimesed maailmas,“ annab VOLISe projektijuht Henri Pook märku meie innovatiivsusest. Kutsume kõiki üles aktiivselt osalema küsitluses ning toonitame, et just kohalike elanike arvamus saab kaalukeeleks, milliseid otsuseid hiljem volikogud arutama hakkavad.

Egon Ilisson
HKL vastutav väljaandja

HKL kaks aastat hiljem

Helme Kihelkonnalehe maikuu number tähistab seda, et nüüdseks on käesolev ajaleht ilmunud juba kaks aastat ning selle aja jooksul on elanikeni jõudnud 268 lehekülge uudiseid ja olemuslugusid piirkonnas toimuvast.

Need kaks aastat on toimetuse silmis möödunud just-kui lennates. Kui esimeste numbrite puhul olid inimesed äraootaval seisukohal ja mõneti keeruline oli selgitada, miks üldse uutlaadi ajalehte vaja, siis kaks aastat hiljem on lehepinna puhul tekkinud nii tugev konkurents, et mõnigi artikkel tuleb lehest paraku välja jätta.

Mul on äärmiselt hea meel, et selle aja jooksul on tekkinud lehe puhul ka konkreetne tagasiside ning kohalikud inimesed annavad märku huvitavatest ettevõtmistest ja juhtumistest piirkonnas. Ehkki teinekord satuvad ajalehetoiemusele helistama/kirjutama inimesed muredega, mille puhul võiks parema lahenduse leida omavalitsusjuhid või ametnikud, on nendest jutuajamistest kujunenud põnevad diskussioonid, millest on välja kasvanud nii mõnigi oluline lugu leheveergudel. Hea meelega kuulan ära nii inimeste mured kui rõõmsõnumid, sest ei ole harvad juhud, kui omavalitsusjuhid küsivad ka ajalehetoiemusel arvamust kohalike meelestatuse kohta ühes või teises küsimuses.

Ilma nende fanatismist pakatavate inimesteta ei oleks meil millestki kirjutada

Lisaks toredatele inimestele, kes saadavad nii lugusid ajalehte, kui jagavad infot toimuva kohta, tuleb teha sügav kummardus ka reporteritele, keda on selle kahe aasta jooksul olnud päris mitmeid. Nii mõnedki neist on praeguseks juba põhikohaga ajakirjandusmaastikul kaasa tegevad ja selle üle on meil samuti väga hea meel. Kui nad on seal vähemalt sama usinad, nagu olid Helme Kihelkonnalehele lugusid kirjutades, siis ootab neid ilus karjäär. Samas ootame kindlasti uusi kirjutajaid, kellele huvi ajakirjanduse ja piirkonda puudutavate teemade osas.

Et need lood ja infotulv kõik korrektselt ja ilusana inimesteni jõuaks, tuleb müts maha võtta ennastsalgavalt tegutsevate küljendaja ja korrektori ees, kes ei pea paljuki isegi vajadusel siis tööd teha, kui enamik inimesi õõnd või nädalavahetust naudivad.

Hea ajalehe valmimine tähendab seda, et vaja on paljude inimeste operatiivset tegutsemist, sest teinekord on vaja täpsustada mõnda olulist fakti või leida kiirkorras mõni foto. Ka siin tuleb ainult pöidlada püsti hoida, sest nii omavalitsuste juhud kui ka ametnikud ei pea paljuki tihedas töögraafikus leida aega kommentaarideks ja vajalikeks täpsustusteks, mille puhul saavad tihtipeale enne ajalehe trükki minekut määravaks loetud minutid.

Õnneks on meie piirkonnas ka hulgaliselt suurepäraseid fotograafe, kes on nõus jagama oma suurepäraseid pildimaterjali ilma omapoolsete ettekirjutusteta. Sellist asja näeb ajakirjanduse puhul üliharva ja me peame olema siiralt õnnelikud, et kohalikud fotograafid väisavad üritusi ning jäädvustavad mälestused ka aegumatuks pildimaterjaliks.

Lisaks ei saa ära unustada kõiki neid tublisi tegijaid, kes meie piirkonnas üritusi korraldavad, kõvasti sporti ja kultuuri edendavad või piirkonna inimeste jaoks tähtsaid ettevõtmisi koordineerivad. Ilma nende fanatismist pakatavate inimesteta ei oleks meil millestki kirjutada ja ajaleht poleks pooltki sellest, mida te head lugejad tänasel päeval postkastidest leida võite.

Suured tänud kõigile ning uusi lehenumbreid... armastage!

Riho Karu

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik nooremleitnant(r)

Kaitseliit – omariikluse pant

Rääkides Eesti omariiklusest, selle sünnist ja püsimisest, ei saa kuidagi mööda Kaitseliidust. 1918. aasta novembris segastel aegadel eelkõige avaliku korra tagamiseks loodud vabatahtlikust riigikaitseorganisatsioonist kasvasid välja mitmed väeliigid: piirivalve, vanglate amet, rääkimata üksikutest väeosadest. Enamus varasema ja praeguse perioodi silmapaistvaid Eesti ohvitseri kasvanud välja Kaitseliidust. Teise maailmasõja eelses Eesti Vabariigi oli Kaitseliidul kandev roll nii sõjalise väljaõppe, riigikaitsekasvatuse, seltsi- kui spordielu vallas.

Kahel korral on püütud Kaitseliitu likvideerida: 1924. aastal viis see bolševike mässukatseni ja kui 1940. aastal Kaitseliit päriselt likvideeriti, oli lõpp käes ka Eesti riigil ning saabus poole sajandi pikkune okupatsiooniaeg. Asjata ei räägita, et Kaitseliit oli ja on rahva algatatud omariikluse pant.

Enne Eesti ametlikku taasiseisvumist uuesti asutatud Kaitseliit on jätkuvalt üks omariikluse nurgakivisid. Tänapäeval Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväelisel korraldatud, relvi valdav ja sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisatsioon, mis täidab temale Kaitseliidu seadusega ja selle alusel pandud ülesandeid, on rangelt erakonnaväline organisatsioon. Erakondade ja muude poliitiliste ühenduste ning nende esindajate poliitiline tegevus Kaitseliidus on keelatud.

Kaitseliidu peamiseks ülesandeks on vabale tahtele ja omaalgatusele toetudes suurendada rahva valmisolekut kaitsta Eesti iseseisvust ja põhiseaduslikku korda. Kaitseliidu panus ühiskonna stabiilsusse ja sõjalisse heidutusse rajaneb selgelt määratletud võimel, mille keskmes on alaline valmisolek ja kiire tegutsemisvõime

kogu riigi territooriumil. Kaitseliidu edukuse määrab ennekõike kodumaad kalliks pidavate, ühiskondlikult tegusate ja asjatundlike inimeste kaasatus kodu-, kodukoha- ja riigikaitseks. Teiste sõnadega, kaasaja muutlikus maailmas vajab Eestimaa jätkuvalt tugevat, kuid ka paindlikku ja kohanemisvõimelist Kaitseliitu. Kaitseliit inimestena, inimestega, inimestele on jääv tänu usaldusele, mis kätkeb endas eelkõige usku, tahet, truudust, eeskujut, vabatahtlikkust.

Kaitseliidu liikmed jagunevad liikmestaatus järgi tegev-, toetaja-, noor- ja auliikmeteks ning struktuuriüksusse kuuluvuse järgi kaitseliitlasteks, naiskodukaitsjateks, kodutütardeks ja noorkotkasteks. Iga liige saab olla samal ajal vaid ühes liikmestaatuses ja kuuluda ühe struktuuriüksuse koosseisu.

Naiskodukaitselise noor- ja tegevliikmeks võib olla ainult naissoost isik. Naiskodukaitselise au- ja toetajaliikmeks võib olla nii naissoost kui ka meessoost isik. Noorteorganisatsiooni Noored Kotkad noorliikmeks võib olla ainult meessoost isik. Noorteorganisatsiooni Kodutütred noorliikmeks võib olla ainult naissoost isik. Kuni 16-aastane noorliige võib olla ainult Noorte Kotkaste ja Kodutütarde liige. 16-aastane või vanem noorliige võib kuuluda ka Kaitseliidu malevasse, Naiskodukaitsesse või küberkaitseüksusesse. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde koosseisus võivad olla tegev-, toetaja- ja auliikmed, kes on vähemalt 18-aastased.

Kaitseliit on oma ajaloo jooksul läbi käinud vägagi erinevaid etappe, mida on varjutanud ka ebameeldivad olukorrad, mis tänaseni on negatiivsete mälestustena mõningate meeltes. Leian, et need juhtumised ei saa jätta negatiivset pitserit kogu organisatsioonile, mis põhineb siiski paljude

vabatahtlike pühendumusel, kes panustavad märgatavalt rohkem, kui seda kodanikult nõutakse. Me peaksime lõpuks aru saama, et vabadus ja demokraatia, nii kui ka elu ja tervis vajavad kaitset nii sise- kui välisvaenlase vastu. Ainult mugavust tundes ja lootes, et teised kaitsevad minu eest riiki on seebimullitaoline illusioon, sest nagu ühe möödunud õppuse hüüdlause oli – IGA OKAS LOEB. Eesti on väike riik, meie kodanikkond on vähene ja see tähendab, et me kõik oleme vastutavad oma riigi eksistentsi ja julgeoleku eest. Selleks me peame panustama märgatavalt rohkem, kui seda teevad meist suuremad riigid.

SUURE SÕJAVÄE JUHT VÕIB SAADA LÜÜA. VEENDUMUSEGA LIHTNE MAAMEES ON VÕITMATU. (Konfutsius)

Kogu Eesti riigi ajalise eksistentsi jooksul on Kaitseliit Eesti riigi ja rahva jaoks nii loomulik, ilma Kaitseliiduta ei kujuta me ette Eesti riigikaitset ja hästi toimivat Eesti riiki. Leian, et vabade kodanike tahe oma riiki kaitsta peab olema alati ülimaliselt päevapoliitika ees.

Tõrva, Helme, Hummuli, Põdrala ja Öru on Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii vastutusalas. Hetkel on meid üksikkompaniis ainult 83. Kunagi olid ajad, kus nendeks numbriteks erinevatel aegadel olid 1200 ja 600. Tänapäeval oleme jälle keerulises ja muutuv maailmas, kus vajaksime veel rohkem turvalisust ja veel rohkem võimalusi selle tagamiseks. Kutsun Teid ühinema meiega ja samas ka toetama meie tegevust oma annetustega Kaitseliidu kodu rajamiseks Tõrva linnas Valga tn 44 hoone renoveerimisega. Üks vana hoone saab tagasi oma elu ning Kaitseliit leiab oma õige koha ühes kogukonnas.

KUU PILT

Kevin Kangur (keskel) tuli üksikmängus Eesti petangimeistriks, Olles Kadrioru pargis peetud möödunud 25 mehe konkurentsis parim. Foto: Tiit Kattai

Hummuli Põhikooli lõpuaktus toimub 17. juunil 2016 kell 14.00. Lõpetajad: Birgit Mumm, Jaana-Liis Raudsalu, Kairit Reidla, Kevin Roio, Marek Starke. Klassijuhataja: Marje Klaasmäe.

Riidaja põhikooli lõpuaktus 15. juunil algusega kell 18.00 Riidaja koolimajas. Lõpetajad: Öne Hiip, Merit Letlane, Jana Sarap, Joonas Veerme. Klassijuhataja: Merike Priedenthal.

Ala põhikooli lõpuaktus toimub 18. juunil kell 12.00.

Tõrva Gümnaasiumi lõpuaktused: 9.klassi lõpuaktus 22. juunil kell 12.00 12.klassi lõpuaktus 22. juunil kell 16.00.

toimetab **Siim Ausmees**

Valgamaa aasta ema on Liia Ruusmann

Tänavu toimus Valgamaa aasta ema 2016 pidulik kontsertaktus Tõrva kultuurimajas ja ka austav tiitel tuli Tõrva. Selle pälvis aastakümneid ennast lastele ja noortele pühendanud Liia Ruusmann.

Aasta emale anti üle Helme kihelkonna rahvariidustriga Valgamaa padi ja maavanema tänukiri. Ajalehe Valgamaalane toimetustunnustas teda aukirja ja lehe aastatellimusega.

Aasta emale tegid üllatuse Valgamaa naiskodukaitsjad ja kodutütred, kes kinkisid talle naiskodukaitsjate ja kodutütarde sümbolika värvides valmistatud ölarätiku. Kõik aasta ema nominendid said tunnustuskirja.

Liia Ruusmanni iseloomustavad

teda nominendiks esitanud inimesed kui aktiivset naist, kes on rõõmsameelne ja abivalmis ning alati nõus uute ideedega kaasa tulema. Lähedaste ja sõprade mured ei jäta teda ükskõikseks. Ta on juhendanud laste ja täiskasvanute liikumiserühmi. Toetava õla paneb ta alla paljudele kogukonna ja maakonna üritustele. Eriti südamelähedased on laste ja noortega seotud üritused ning laulu- ja tantsupeod.

Tervislik eluviis on tähtis kogu perele: võetakse osa tervisespordiüritustest ja heakorratalgutest. Nominendiks esitajate sõnul on Liia Ruusmann ääretult tagasihoidlik ning seetõttu on jäänud tema tegemised siiani tunnustuseta.

Ruusmanni peres on üles kasva-

tatud neli last: pojad Janno ja Maido, tütar Maarja ning kasutütar Terje. Liia Ruusmann on vanaema viiele lapselapsele. Kõik lapsed on saanud hea hariduse ja hinnatud inimesed oma töökaaslaste ning lähedaste hulgas.

Poeg Janno elab Tõrvas ja töötab firmas Venso Ehitus OÜ, Maido on Tõrva linnaapea, Maarja töötab Jüri loomakliinikus veterinaarina ning kasutütar Terje, kes kasvas peres teisest klassist alates, on tegev Tõrva linnavalitsuses keskkonnaosakonna juhatajana.

Aasta ema sõnul on laste kasvatamine loov protsess, kus vanemad arenevad koos lastega. Et kõik toimiks, peab olema vastastikune usaldus ja kõigile vastuvõetav kodukord.

ELUKÄIK

- Liia Ruusmann sündis 25. detsembril 1957. aastal Siberis Tomski oblastis.
- Pere oli Siberisse küüditatud ja Eestisse naasti 1959. aastal.
- Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna.
- Töötanud Valga spordikoolis, Kuigatsi eriantoonatkooolis, Helme sanatoorses internatkooolis.
- Praegu töötab naine lasteaias Mõmmik liikumisõpetajana.

Hummuli kool mõisas 85

Riina Luik

Hummuli Põhikool on asunud Hummulis mõisas juba 85 aastat. Seda tähtpäeva tähistasime 30. aprillil kokkutulekuga.

Enne aktust said vilistlased teha ringkäigu koos giidiga koolimajas, kus aastate jooksul on palju muutunud ja nii mõnigi ruum ümber ehitatud. Avatud oli pääs torni, kust võis imetleda ilusat vaadet Hummulile.

Aktusel peeti traditsioonilisi kõnesid ja jälgiti õpilaste esinemist. Järgnes kokkusaamine lendude kaupa ning hiljem mängis tantsuks ansambel Nõõp. Vilistlasi ja endisi õpetajaid oli kohale

Tänavu saadi Haridus ja Teadusministeeriumi abiga uuenenud IT-seadmed

tulnud üle Eesti 66, vanim osavõtja lõpetas kooli 1944. aastal. Mälestuseks sai iga osaleja mälu pulga, millelt leiab kõikide lendude fotod ning esitluse kooli praegustest tegemistest.

Esimesed andmed hariduse andmisest Hummulis pärinevad aastast 1687. Kool on asunud paljudes erinevates kohtades: 1767. aastal Tõnu talu maadel, 1855. aastal viidi üle Peedule, 1866 Kullimäele. 1913.

aastal põles koolimaja maha ning õppetöö jätkati Soe vanas kõrtsis. Õpilaste arv suurenes pidevalt, ruumid olid väikesed ja avariiohtlikud, päevakorda kerkis uue koolimaja vajadus. Järgnesid läbirääkimised Sangaste krahviprouaga, kes oli sel ajal mõisa omanik, ja aastast 1930 töötabki Hummulis kool endises mõisahoones.

Praegu õpib Hummulis Põhikoolis 61 õpilast, töötab kolm liitklassi. Õpilastega tegeleb 13 õpetajat, direktor ja 6 tehnilist töötajat, 2 töötajat on lapsehoolduspuhkusel.

Viimase kooliaasta suuremate ettevõtmistest võiks nimetada uue katlamajaga kõrvalhoone valmimist ja koolisise arvutivõrgu täielikku

uuendamist. Jaanuarist hakkasid õppima noorem ja vanem aste pillimängu orkestris Mairo Malmi juhendamisel. Tublit tööd teevad robotikaga tegelevad õpilased, keda juhendab Janika Kase. On osaletud mitmetel võistlustel. Kevadel lõpeb Erasmuse rahvusvaheline projekt inglise keele õpetaja Triinu Elveti eestvedamisel.

Meie õpilased tegelevad muusikaga: laulavad mudilaskooris ja solistidena, õpivad akordionit või klaverit. Aktiivselt osaletakse aineolümpiaadidel ja spordivõistlustel, kust tuuakse koju auhinnalisi kohti.

Loodame kohtuda viie aasta pärast ja ootame suuremat osavõttu.

MÜÜA LAO- JA TOOTMISHOONE TÕRVA LINNAS

EDGAR KALMUS
Maakler

+372 5884 4472, edgar.kalmus@uusmaa.ee
uusmaa.ee/edgar-kalmus/

Egon Ilisson

Legendaarne hoone leidis tegusad omanikud

Helme mõisa sepikoda ehk Malevkonna kinnistu, millest kõik Helmest läbi sõitvad inimesed igapäevaselt mööduvad, sai uue omaniku ja sellega seoses loodetavasti ka uue hingamise.

1895. aastal ehitatud Helme mõisa sepikoda on aastast 1999 arhitektuurimälestis ning selle ümber on enne ja pärast seda olnud palju kõneainet. Hoone on liikunud käest kätte ja keegi pole sinna kauemaks otstarbekalt tegelema jäänud. Paljud mäletavad hoones tegutsenud kauplust ja söögikohta, kuid arhitektuuriliselt ilusat hoonet rekonstrueerida pole olnud kellelgi jõudu, tahtmist või rahalisi vahendeid. Nüüd on sepikoda MTÜ Helme Seltsi omanduses ja uute omanike peas on lennukad ideed.

Tegusad omakandimehed

MTÜ Helme Seltsi taga seisavad kaks meest, kes kohalikele erilist tutvustamist ei vaja. Ettevõtja ja kohalik külaaktivist Peeter Arro ning loomakasvatust ja kultuurilemb Andrus Lepikov. Muide, mõlemad mehed on rääkinud ka oma tegemistest Helme Kihelkonnalehe persooniloo kangelastena. Mehed, kes tegusate inimestena puutusid igapäevaselt tihedalt kokku, arutasid alata, mis vajaks vallas parandamist ja mida võiks ära teha. Aga lihtsalt heietamist mehed ei poolda ja haarasid härjal sarvist ning registreerisid veebruaris MTÜ, et läbi selle külaelusse võimalikult palju panustada. „Põhiline ühisosa on meil ju külalull olemine - Peeter pani omal ajal praktiliselt kõik valla külaseltsid käima, mina mässasin Pilgariga. Ega me vist kumbki sellist seimist ratsionaalselt põhjendada oska,“ selgitab Lepikov.

MTÜ loomise juurde käis ka arutelu, et alanud on tõenäoliselt viimane periood eurorahasid koju tuua. „Peeter on osav projektikirjutaja ja eks nõnda tuligi mõte sepikojale panustada - iseenesest kihvt maja, aga muinsuskaitsealune, seega eriti kallilt remonditav,“ teab Lepikov rääkida. Kuna aga rahastamise puhul

Legendaarne sepikoda on loodetavasti kindlates ja hoolivates kätes. Foto: mulgimaa.ee

peab olema objekt taotleja omandis, siis tehti vallale ettepanek see mitetulundusühingule anda. Volikogu kiitis selle heaks ja hoone rändaski MTÜ Helme Seltsi bilanssi. Kindlasti oli siin oma osa ka Arro ja Lepikovi persoonidel, sest nende panust Helme külaelu edendamisse on raske alahinnata. „Lisaks mängis siin rolli ka asjaolu, et Helmes on juba piisavalt objekte, mis on oksjonil erakättesse müüdnud ning nüüd seisavad ja lagunevad. Muideks, Peeter ostis omal ajal vallalt kaks vana ühiselamut ühe krooniga. Ühe ühika lammutas maha (mis on kulukas ettevõtmine-toim.) teise kohal on nüüd hooldekodu ja 20 töökohta,“ räägib Lepikov, et ka varasemalt on vald teinud hoonete puhul otsuseid, mis märki tabanud.

Kaua tehtud kaunikene

Sepikojade hoone on liikunud lähijalaloo muuhulgas kutsekoolilt Kaitselehtidele ja seal edasi Riigi Kinnisvarale. Seisev objekt ei pannud kellegi silma särama ega tegutsemiseks pirni pea kohal põlema enne, kui 2010. aastal kuulutas Riigi Kinnisvara sellele oksjoni alghinnaga 120

000 krooni. Siis aga tuli huvilisi väärrika ajaloo hoonele aknast ja uksest ning lõpuks müüdi see 175 555 krooniga eraomandisse. Aga ka seal ei saanud see kaua olla, sest vald kasutas pärast oksjonit eelisuõigust ning sellest sai valla objekt. Vald soovis, et hoonega tegutseks aktiivsed omanikud, aga ühtäkki kadus taas inimestel huvi selle vastu, kuni Arro ja Lepikov sepikojade kohta pärima läksid. Küsija suu pihta ei löödudki ja selgete plaanidega mehed hakkasid tegutsema.

Esialgu hoonega midagi imelist kavatses pole ja loodetakse paljuski projektirahadele. „Katsume tasapisi remontida ning kohviku ja kohaliku käsitöö müügi käima saada - ehk saab sest natuke raha ülalpidamiskulude katteks ka,“ räägib Lepikov ja tunnustab, et kohvik saaks toimima vaid suvel. Kui toetust saadakse, üritatakse ka koosviibimiste koha tekitada. Vaatamata vägevale väljakutsesele, loodab Lepikov, et sellest võiks tore asi tulla. „Tõsisemad asjad on küll selle maja veevärgi ja kanalisatsiooni tekitamine, elektrivarustus, samuti juurdepääs hoonele,“ loetleb

Lepikov puudusi, millele loodetakse lähiaastatel lahendus leida.

Otsustuskorras müümine õigustatud

Kuid ega sellised otsused ei jäta ka kõrvaltvaatajaid külmaks. Kuna Andrus Lepikov kuulub Helme vallavolikokku ja ka Peeter Arro abikaasa on seal, tekkis nii mõnelgi kõrvaltvaatajal kokkumängu kahtlus. Kuna aga väikevaldades on aktiivsed inimesed enamasti ka vallavolikogus, siis ei ole mõeldav, et külaliikumised ja poliitika omavahel ei sõlmuks. Kuna enamik kohalikke inimesi ongi üksikeisega vähemal või rohkemal määral seotud, siis pole „onupolitiitika“ siinkohal teemaks.

Vallavanema Tarmo Tamme sõnul on mõlemad mehed teada tuntud kohalikud ja paljuski korda saatnud asju kohaliku kogukonna nimel lihtsalt missioonitundest. „Usun väga sellesse, et nendel meestel on tõesti tahtmine midagi korda saata, mitte ainult vaid enda jaoks,“ on vallavanem rahul, et just nemad ilmutasid üles huvi Malevkonna kinnistu puhul.

Kogemuslikult on Helme vallas läinud nii, et oksjoni korras on hooned müüdnud praktiliselt sümboolse alghinnaga ja aastaid hiljem pole tegelikult peale hoonete seismise midagi juhtunud. Vallavanem loodab siiralt, et seekord nii ei lähe. „Näiteks müüdi 2013. aastal hoone Helme alevikus sümboolse raha (1700 eurot) tolleaegse vallavolikogu liikmele Riho Viitakule ja tänasel päeval see ikkagi seisab,“ on Tamm nõrduinud. Ei ole siiani aidanud isegi see, et tänu tungivale „pealekäimisele“ loovutas vald aasta pärast müügitehingut omaniku poolt soovitava elektrivõimsuse tasuta. „Olen kindel, et kui nimetatud hoone oleks müüdnud valla poolt otsustuskorras, oleks seal täna tegutsenud kohalike inimeste poolt loodud puidukoda,“ on vallavanem veendunud, et sellise otsuse tulemusena oleks saanud leiva lauade vähemalt kaks kohalikku peret.

Teist analoogset näidet oksjonil müüdnud varast võib näha Ala külas. Oksjonil osales kaks kinnisvarafirmat ja ka sel korral ei tõusnud müügihind alghinnast müstilistesse kõrgustesse. Tehing sooritati aastal 2012 kõigest 1000 euro eest ja tänaseni seisab korterelamu sissevarisenud katuse ja räämas ümbrusega ning omanikke pole seal iial nähtud. „Tõenäoliselt oli tegemist läbi kinnisvara esindajate Euroopa Liidu passi ostuga, nii nagu seda kunagi Tallinnas ühe korteri abil tehti, kus omas sissekirjutist terve hulk meie idanaabreid,“ vaagib Tamm ühte võimalikku versiooni.

Otsustuskorras müüdnud hoonete käekäik on aga olnud hoopis teine. Kirikukülas müüdnud kortermaja on asjaliku omaniku käe läbi saamas uue hingamise, Ala küla velskri maja on samuti omanike poolt korrastatud. Vähetähtis ei ole ka Malevkonna kinnistu puhul asjaolu, et hoones elab sees üks vallakodanik, mistõttu kaasnes koos tehinguga ka tähtajatu üürilepingu kohustus.

„Usaldagem neid, kel sära silmades ja kes tahavad tõeliselt midagi kogukonna jaoks korda saata,“ soovib Tamm uutele omanikele jõudu ja pealehakkamist.

MUHK INVEST

*Üldehitustööd
*Viilhallide ehitus

Tel: +372 5554 4156
muhkinvest@gmail.com

Kontor: Karksi-Nuia,
Pärnu maantee 8, 69103

TEIE SOOVID, MEIE TEOSTUSED!

PUURKAEVUMEISTRID

Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septicute ja süvaveepumpade paigaldus.

Lisainfo tel 52 69 604
www.puurkaevumeistrid.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseada piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

Lõuna-Eesti ERAMETS

Ostame metsakinnistuid ja raietööd.

Tel 507 2544
info@erametsa.ee
www.erametsa.ee

Kodukohvikute pidajad

Menukas kodukohvikute päev tuleb taas

11.juunil 2016.a. toimub 2. Tõrva Kodukohvikute päev 16 erineva kodukohvikuga. Päeva pidulik avamine on Tõrva linna keskväljakul kell 10.00, kohvikud avatakse kell 11.

Võrreldes eelmise aastaga oleme kohvikupidajatena natuke teadlikumad – teame, mida oodata, teame, milleks valmis olla.

Nagu ka eelmisel aastal on ka seekord kohvikud väga erinevad, iga inimene peaks leidma enda jaoks kas midagi meelepärast või siis hoopis uudset.

Eelmisel aastal osales kodukohvikute päeval 19 kohvikut, nendest kuus on nii tragid, et otsustasid uuesti tulla välja ka sel aastal. 10 kohvikut on aga täitsa uued tegijad.

Sarnaselt eelmisele aastale on taas igas kohvikus oma teema ning iga kohvik on vaeva näinud ka seal toimuvate tegevuste osas, enamuses on päeva jooksul esinemas erinevad muusikud, pillimehed ning ka lausa ansamblid.

Kõiki kodukohvikuid tutvustatakse jooksvalt internetis ning juuni alguses saab sinna üles pandud ka tegevuste kava kellaajaliselt, et külalistel oleks lihtsam orienteeruda. Aga kindlalt võib öelda, et igas kohvikus toimub lisaks söömisele ka midagi muud põnevat.

Kohvikud üle linna

Kaarlimäe kandis on kaks kohvikut – Musta Lehma kohvik ja Kaarlimäe Kahe Kodu kohvik. Mustas Lehmäs saab maitsta imelisest maheveisest tehtud burgereid, suus sulavat veisefileed. Kahe Kodu kohvik märksõna on nostalgia – koduõlu, lihapiirukad, küpsisetort. Lapsed saavad uudistada tibusid ja kassipoegi. Kaarlimäelt linna poole liikudes jääb teele Igamehe kohvik Veskijärvel. Selle aasta eksootilisemad tegijad on kaks vahvat itaallast restoranist Cremeria. Nemad tutvustavad oma rah-

vuskultuuri keelekaasteid ja roogasid. Kaasa saab osta amarettot, limoncellot ja muid itaalia peenemaid napse.

Selle kohviku lähinaabriks on Hea Tuju kohvik. Nagu nimigi ütleb, on Hea Tuju kohvikuga ülesanne teha tuju heaks täidetud grillpannkookide ja kodutehtud limonaadiga. Taustaks ikka live-muusika.

Kesklinnas on aga palju tegijaid – heategevusorganisatsioon Lions klubi Tõrva Mari naised on väljas suitsukala, küpsetiste, suppide, koduõlle ja salatitega. Nende hoovis esinevad Piirilinna Big Band, Joonas Horn ja viiuldajate ansambel. Tõrva Marid korjavad oma kohvikuga müügiraha heategevuseks.

Kinomaja ees on uus tulija – kohvik Bart & Besee, kohvikuga tegijaks on kunstnik Sybelle Neeve, kelle pakutavat sööki saab kirjeldada “maailma maitsed segunenud Eesti toorainega, kuid põhiorhk on rabarberil.” Lisaks on võimalik osta kunstniku maale ja raamatuid. Kesklinna lähedal on veel põnevaid kohvikuid – hipsterlik kohvik Vanaema Juures ja Vobla kohvik. Kohvikus Vanaema Juures valitseb chill “diivan ploompõu all” meeleolu, pakutakse nii peenemaid roogasid kui ka koduseid napse täiskasvanutele. Kõike seda toidublogija valvsa pilgu all.

Lähedalasuvas Vobla kohvikus on aga loomulikult soolavõbla, pitsa, koduõlu. Ja kui kõik see söödud, siis saab harrastada sporti.

Päev lõppeb kontserdiga

Valga tänaval on avatud Kaitseliidu Hoov, mis muidu pikki aastaid suletuna on olnud. Seal pakuvad Naiskodukaitse, Kodutütred, Noored Kotkad ja Kaitseliit hõrgutavat ja ahvatlevat, huvitavat ja salapärast nii

KOHVIKUTE NIMEKIRI KOOS AADRESSIDEGA

1. **Musta Lehma kohvik**, Kaarlimäe 14
2. **Kahe Kaarlimäe Kodu kohvik ehk 4K**, Kaarlimäe 11
3. **Hea Tuju kohvik**, Veski tn 4
4. **Kohvik Cremeria**, Igamehe kohvikus Veskijärve saarel
5. **LC Mari kohvik**, Aia tn. 10
6. **Kohvik Bart & Bezee**, Kinomaja ees
7. **Vobla kohvik**, Männiku 16
8. **Vanaema Juures**, Liiva 1
9. **Kaitseliidu Hoov**, Valga tn. 44
10. **Väike Aiakohvik**, Väike-Aia 2
11. **Supelung**, Järve 4
12. **Juudas**, Valga tn. 61
13. **Perekohvik Mäng**, Ehitaja 6 B
14. **Tõrva Kodu Jäätisekohvik**, Raba 6
15. **Casa de Arte**, Ringi tn. 5
16. **Aasia kohvik**, Puiestee 22

meelele kui keelele. Ei puudu ka toitude nimekirjast sajandeid hinnatud a la Mürsumats. Kellele toit meeldib, saab teha väikse annetuse Kaitseliidu Hoovis oleva maja korda tegemiseks.

Edasi jalutades jõuab Väikesse Aiakohvikusse, kus pakutakse nii soolaseid kui ka magusaid küpsetisi, esineb kohalik pillimees.

Riiska järve juures Supelungis võib nautida vahemere stiilis toite – oliive, sinki, paellat, tiramisut ja palju muud. Päeva jooksul on Supelungis erinevad esinejad – vokaalnaisansambel Vox kui ka Mati Mölder kitarril.

Endises KEKis on tore valik – lapsed ja emmed saavad minna Mängumaja kohvikusse. Issid ja kõik teised roki- ja õllesõbard aga võiks

Oma koduvärvatest kutsutakse kõiki sisse naerulsui. Foto: Ülav Neumann

küllastada kohvik Juudast.

Perekohvikus Mäng on teenidajateks Punamütsike, Pipi, Lotte ja veel mõni saladuslik tegelane. Et päev oleks igati huvitav, esinevad kell 14.00 Tõrva Gümnaasiumi näitemängu harrastajad. Maitsta erinevaid pannkooke, jäätisejooke, nii magusaid kui soolaseid küpsetisi.

Vana hea Juudas on omas elemendis – nn special edition vabas õhus, taustaks mees ja kitarr, maitsemeeltele loomulikult kodupruulid ja snäkid.

Tartu tänaval kandis on kolm kohvikut – kunstikohvik Casa de Arte, Aasia kohvik ja Tõrva Kodu Jäätisekohvik.

Kunstikohvikuga toit on inspireeritud kunstniku Wassily Kandinsky loomingust, nautida saab seda noor-

teansambli muusikat kuulates.

Eksootilises Aasia kohvikus on eksootilised toidud ning eksootiline esineja – köhutantsija.

Julge teise aasta tegija on Tõrva Kodu Jäätisekohvik, kus tehakse imemaitsev isetehtud jäätiseid. Kohvikul on külas Valga kodutute loomade varjupaik ja kell 15.00 on eraldatud alal Valga koerte klubi poolt õpetatud koerte väike demonstratsioon. Peale seda saab juba ligi astuda ja koeri paitada ja suhelda treeneritega.

Kodukohvikute päeva lõpetab kell 20.00 kontsert Igamehe kohvikus Veskijärve saarel, kus esinevad ansambel Inboil ja Kärt Juhanson. Ootame rohket osavõttu ja ilusat ilma!

Helme vald ootab tunnustamiseks kandidaate

Helme vallavalitsus

Helme Vallavalitsus kuulutab välja 2016.a Helme valla aukodaniku ja elutööpreemia kandidaatide esitamise.

Helme valla aukodaniku nimetamine on Helme valla poolt antava tunnustuse kõrgeim aste. Aukodaniku nimetusega kaasneb valla vapimärk, tänukiri ja rahaline preemia 500 eurot. Aukodaniku nimetus omistatakse füüsilisele isikule ainult üks kord erilise austuseavaldusena

osutatud teenete eest, mis on silmapaistnud ja kajastamist leidnud ka väljaspool Helme valda. Aukodaniku nimetuse üleandmine toimub valla päeval. Aukodaniku nimetamise otsustab Helme Vallavolikogu avalikul hääletusel volikogu koosseisu häälteenamusega. Aukodaniku nimetamine avalikustatakse kohalikus ajalehes ja valla kodulehel. Aukodanik kantakse valla aadressilisse.

Elutööpreemia on Helme valla poolt antav tunnustus pikaajase sil-

mapaistva tööalase ja/või ühiskondliku tegevuse eest. Elutööpreemiaga kaasneb valla vapimärk, tänukiri ja rahaline preemia 350 eurot. Elutööpreemia üleandmine toimub valla päeval. Elutööpreemia andmise otsustab Helme Vallavolikogu avalikul hääletamisel volikogu koosseisu häälteenamusega. Elutööpreemia andmine avalikustatakse kohalikus ajalehes ja valla kodulehel. Elutööpreemia saanud isik kantakse valla aadressilisse.

Motiveeritud kirjalik ettepanek esitatakse vallavalitsusele hiljemalt 10. juuniks. Ettepanek peab sisaldama esitatava isiku eluloolisi andmeid ning põhjendust, miks isiku võiks nimetada aukodanikuks või miks võiks talle anda elutööpreemia. Ettepanekuid võivad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud (kodanikud, ühendused, organisatsioonid jne). Igaüks saab esitada ainult ühe ettepaneku aukodanikuks nimetamiseks ja/või elutööpreemia andmiseks.

Ettepanekuid ootame e-posti aadressile postipoiss@helme.ee või vallamajja aadressil Tartu tn 20 68606 Tõrva.

Esmakordselt omistati Helme valla aukodaniku tiitel 2006. aastal kohaliku heliloojale Sven Malmile. Sama tiitli on veel pävinud Karl Käsper (2007.a), Lembit Eelmäe (2008.a), Peep Leppik (2009.a), Lembit Mäesalu (2011.a). 2010.a anti elutööpreemia Asta Aijale, 2014.a Marie Visterile, 2015.a Juhan Tambergile.

Maailmakuulus Lunastaja Kristuse kuju asub kergejõustiku staadionist umbes viie kilomeetri kaugusel.

Keskmine õhutemperatuur Rios on augustis öösiti 19 kraadi ja päeval 26. Tõenäosus, et augustipäeval sajab vihma, on 31%.

Egon Ilisson

Odaviskesuvi 2016 – tiitlivõistluste aasta!

Augustis Brasiilias toimuvate olümpiamängude ajal on Tõrva piirkonna elanikud loodetavasti naelutatud telerite ette vähemalt kahel ööl: odaviskevõistluste kvalifikatsioonide ja finaolvõistluste ajal.

Tõrva mehed Tanel Laanmäe ja Magnus Kirt lähevad Rio kuumuses vastu oma elu suurimale võistlusele.

Läinudaastane universiaadi võit Laanmäel ja Kirdi visatud Eesti läbi aegade teine tulemus 86.65 on tõstnud lootused kõrgele nii meestel endal kui nende poolehoidjatel.

Helme Kihelkonnaleht tegi väikse odaviskeanalüüsi, et hinnata meie meeste võimalusi, ning uuris, kuidas on hooajaeelne ettevalmistus läinud.

Avavõistlustel vara tulemusteks

Nii Laanmäe kui Kirt on oma esimesed odakaared võistlusolukorras teinud. Laanmäe alustas hooaega teemantliigas Shanghais ja tulemuseks mõõdeti 73.88. Kirt sai esimesel korral oda lendama 77.19 meetri kaugusele (teisel võistlusel 81.64). Loomulikult selliste tulemustega tiitlivõistlustel kõrgeid kohti ei saada, aga arvestades seda, et hooaeg on alles lapsekingades, on ka järeltule tegemine liialt ennatlik. Tänavune ettevalmistus on eelkõige olümpiamänge silmas pidades ja kõik muud võidud ning väärt tulemused ainult boonuseks.

Kuigi avavõistlustel veel 80 meetri piiri ei alistatud, ei saa ka väita, et midagi oleks ettevalmistuses valesti läinud. Meie mehed on ju teada - tuntud selle poolest, et lähevad hoogu hooaja teises pooles. Magnus Kirt on rahul, et talvine ettevalmistus läks plaanipäraselt ja ilma suuremate tagasilöökideta. „Võrreldes eelmise aastaga, olen saanud teha rohkem viskeid ettevalmistusperioodil, loodetavasti on sellest hooajaks kasu,“ on juba loomu poolest vähe kurtev Kirt rahul.

Laanmäe on samuti rahul, et talvine ettevalmistus sujus ladusalt. „Kõik treeningetapid, mis olid ette nähtud ja plaanitud, said tehtud. Kerged probleemid olid jalgadega

Sellisel võimsal staadionil toimub ka oodatud odaviskevõistlus. Foto: wikipedia

Tanel Laanmäe oma universiaadi kuldmedaliga. Foto: Andrus Abel

talve teisel poolel, aga need lahensid paari nädalaga,“ rääkis Laanmäe, kes vahepeal oli ka paragripis, mis tõmbas kolmeks nädalaks hoo maha.

Kõik oleneb päevast

Loomulikult loodavad kõik visata oma isiklikku rekordit olümpiamängudel, aga tõele aru andes juhtub seda üliharva. Medalivõitjate puhul on rekordiparandused pigem imetegude killast. Aga heaks soorituseks ei ole vaja isegi rekordiparandust, vaid piisab ka oluliselt vähemast.

Medalivõiduks on vaja kindlasti vähemalt 83-meetrist odakaart, sest viimati võideti olümpiamedal odaviskes nõrgema tulemusega aastal 1964 ja sedagi vana odaga, mille lennuomadused olid oluliselt paremad.

Kuid odaviske puhul paistavad aastad olevat kõike muud kui vennad. Kui aastal 2000 oli vaja pronksmedali võitmiseks visata 88.67, siis Londonis neli aastat tagasi piisas olümpiavõiduks tulemustest 84.58. Seega oleneb palju päevast, kuuseisust, kliimast ja kõigest muust ning sellest, kuidas miski klappib, saab teada alles finaali päeval. Selleks, et finaali saada, tuleb aga teha esimene korralik sooritus kvalifikatsioonis. Põhivõistluse 12 mehe hulka jõudmine oleks juba kindel märk, kuulmaks maailma vägevaimate hulka.

Kui vaadata viimase nelja olümpia kvalifikatsiooninorme, siis on need olnud üsna muutumatud. Londonis oli kvalifikatsiooninormiks 82 meetrit ja sellest said jagu 7 meest. Viimasena sai lõppvõistlustele tulemusega 80.39. Eestit esindanud Risto Mätasel, kes on ka Kirdi treener, jäi toona sellest puudu veidi vähem kui kaks meetrit (78.56). Neli aastat varem Pekingis oli kvalifikatsiooninorm pool meetrit kangem ja mehi, kes sellest jagu said, vaid kolm! Viimasena pääses finaali 79.70meetrise viskega. Eestlastest võistlustules olnud Mihkel

MAGAMATA ÖÖD

Kuigi ilmselt paljud spordisõbrad keeravad oma kellad augustis Brasiilia aja järgi, tuleb eurooplastel seekord telerivaatajatena mõru pill alla neelata. Nimelt on Brasiilia meist 6 tundi „ajast maas“ ehk meie aja järgi toimuvad võistlused tihtipeale öösel. Ka odaviskajate otseülekandes jälgimise tarvis peame äratuskellad panema, sest Eesti aja järgi toimuvad need pilkases ööpimeduses. Odaviskekvalifikatsioon algab 18. augustil kell 2:30 ja B-grupi mehed lõpetavad ilmselt kella 5:30 ajal hommikul. Finaal kestab eeldatavalt 21. augustil kell 2:55 kuni 4:30 ja magama (või tähistama) saab alles esimeste kukkede kiredes.

Rio de Janeiro on suuruselt maailma 40. linn ja seal elab 6,5 miljonit elanikku ehk rohkem kui terves Baltikumis kokku.

Kaks nädalat tagasi kõrvaldati riigi juhtimisest kuueks kuuks Brasiilia president Dilma Rouseff, keda süüdistatakse valitsuse varadega manipuleerimises.

Kukk viskas 75.56.

Aastal 2004, kui meil oli võistlustules medalilootus Andrus Värnik, piisas automaatselt edasipääsuks tulemusest 81 meetrit ja sellest sai lisaks Värnikule jagu üheksa meest (kusjuures kõik esimesel katsel). Viimasena lunastas pileti legendaarne Steve Backley, kes viskas 80.68. Toona jäi Värnik lõpuks kuuendaks tulemusega 83.25. Kui võtta veel aluseks aasta 2000, eeldades, et ehk veel mõni toonastest odameestest ka tänavu võistleb, peame lauale panema ilmselt läbi aegade võimsaima odaviskevõistluse protokoll. Raudsed mehed pidid toona viskama kvalifitseerumiseks koguni 83 meetrit ja selle paugutas ära üheksa meest. Viimasena pääses edasi tulemusega 82.24 ja kokku viskas oda üle 80 meetri lausa 18 meest! Värniku 81.34 andis kõrges konkurentsis alles 15. koha. Selles kanges võistluses jäädgi tulemusega 85.78 finaali võistlusel alles seitsmendaks.

Hooaeg pikk

Kuid lisaks olümpiale on võimalus ennast tõestada mitmel teistelgi võistlustel. Olgu selleks siis teemantliiga etapid (kuhu pääsemine on keeruline), õhtumiitingud või ka juulis Amsterdamis toimuvad EM -võistlused. Tiitlivõistluste kogemust ammutatakse seega tänavu koguni kahel korral. Kirdi sõnul on ka EM väga oluline võistlus ja sinna minemata ei saa jätta. „Enne olümpiat plaanin võimalikult palju võistelda ja mida rohkem välismaal, seda parem. Eelmine hooaeg näitas, et mul on vaja just võistelda võõrastes olukordades, et saada kindlust suurteks tiitlivõistlusteks,“ räägib maailma reitingus hetkel 21. kohal asetsev Kirt, et reisisimist on tänavu palju.

Ka Laanmäel on enne olümpiat plaanis võistelda niipalju, kui jõuab, ja loomulikult ka EM-il, kus loodab väga hästi esineda. „Mingi aeg pärast EM-i enam ei võistle ja siis hakkab valmistumine olümpiaks,“ räägib Laanmäe, kelle kohaks maailma edetabelis kõrge 15.

Tähelepanu keskpunktis

Rios viskavad mehed oda staadionil, mis mahutab 46 931 pealtvaatajat. Kui tavapärastel odaviskajate kvalifikatsioonivõistlustel hommi-kupoolse ajakavas, siis Rios on need õhtu poole. Meeste A-grupp viskab 17. augustil Brasiilia kohaliku aja järgi kell 20:30 ja B-grupp

kell 21:55. Seega saavad meie mehed Lõuna-Ameerika kuumuses praadida ja närveerida terve päeva, enne kui odad lendu lasta võivad. Odaviske kvalifikatsiooniga samal ajal toimuvad naiste kaugushüppe ja 200 meetri finaaliid ning see tähendab ilmselt ka seda, et staadionil on rahvast palju ning melu kõva. Finaalipäasu korral tuleb ennast valmistada ette tervelt kolm päeva, sest finaali võistlus on alles laupäeva, 20. augusti õhtul kell 20:55. Ei ole odaviskajate armulised ka korraldajad, sest odaviske finaali ajal toimuvad meeste 1500 ja 5000 meetri ning naiste 800 meetri finaaliid. Suure tõenäosusega viimaste viskevoorude ajal ka 4x400 meetri finaaliid. Seega peavad piigilennutajad olema eriti tähelepanelikud, et keegi jooksurajalt mehemurakatele jalgu ei jääks.

Suure staadionikatlaga kohaneamiseks on võimalus aga avatseremoonial, sest see toimub jalgpallipuhamus Maracanal. Maailma suurim staadion, mis kunagi mahutas ka 200 000 inimest, on nüüd ümber ehitatud 75 000 silmapaari tarbeks. See nii 1950. kui ka 2014. aastal jalgpalli maailmameistrivõistluste finaali võõrustanud hiiglelehtis on juba vaatamisväärsus omaette. Meie mehed pole kindlad, kas nad avatseremoonial staadionil ka auringi teevad, sest Brasiiliasse lendamise aeg pole selge. „Praegu pole veel täpselt treeneriga kuupäevi paika pannud, aga kui olen avatseremoonia ajaks seal, siis oleks hea avatseremoonial ka kohal olla,“ tunnistab Kirt. Laanmäe jutt on äravahetamiseni sarnane, sest ka temal pole paigas olümpiaaelse treeninglaagri toimumisaeg. „Avatseremoonial oleks kindlasti väga tore osaleda, kuna see on minu elu esimene olümpia,“ räägib Laanmäe, kes läinud aastal viis oma rekordi numbriteni 83.82.

Lihtsamaks ei tee võistlemist ka väikeriigi meedia, kes hoiab meie odaviskajaid peopesal. Kirt tunnistab, et on proovinud meedia tähelepanu võimalikult palju vältida ja keskenduda võistlustele ning treeningutele. Laanmäel on mõningad küsimused ja teemad jäetud mäenedžeri vastata, aga kui peab ise meedias esinema, siis sellest ennast häirida ei lase. „Eks ikka pööratakse tähelepanu, tuntakse huvi ja uuritakse rohkem kui tavaliselt mu tegemiste kohta, aga eks see olegi osa kogu sellest spordi protsessist,“ hoiab Laanmäe oma tegemistes kindlat joont.

NEIUD JUUNIORITE MM-ILE

Lisaks Laanmäe ja Kirdi kuulumisele odaviskemaailma tippu on odaviskemekaks saanud Tõrvas järelkasv tugev ja seda just õrnema soo puhul. Tänavu arengus pika hüppe teinud Mirell Luik ja Marcella Liiv on mõlemad taganud pääsu juuniorite MM-ile, mis tänavu toimub Poolas. Juba hooaja avavõistlusel sellega hakkama saanud (Luik 51.05 ja Liiv 49.64) noored odaviskelootused ei lähe MM-ile aga sugugi turistidena, sest need tulemused on tõeliselt heast klassist. Mirell Luik, kes tänavu Balti meistriks tulles viis rekordinumbriid nii vägevaks kui 52.68, on alles kümnes eestlanna läbi aegade, kes üle 52 meetri oda visanud. Sellise tulemusega on alati pääsetud juuniorite MM-il lõppvõistlustele. Üldjuhul garanteerib maailma 12 parima naisjuuniorist odaviskajate hulka pääsemise 50-51meetriine odakaar. Medalid jaotatakse tavaliselt vähemalt 55-meetriste tulemustega.

Mirell Luik tunnistab, et tema ettevalmistust ei mõjutanud normatiivi alistamine sugugi. Plaan oli terve hooaeg olla stabiilselt heas vormis. „Trennid jätkuvad nii nagu enne, lihtsalt tugevam põhi on laotud juba talvisel perioodil ja nüüd tuleb vormi säilitada,“ räägib Luik. Tänu sellele on võistlusplaanis hulgaliselt võistlusi, aga uutele rekordnumbritele Luik veel ei mõtle, et mitte keskendumist kaotada. Marcella Liiv tõdeb, et hooaja alguses normatiivi ületamine andis kindlasti motivatsiooni edasi pingutamiseks ning ka seda pinget pole, mis on siis, kui normi tuleb alles täita. „Samuti andis hea tulemus ka eneseusku. Nüüd tuleb rohkem rõhku panna tehnikale. Praegu olen visanud lühikese hooga, kuid nüüd üritan paika saada ka pika hoo,“ räägib Liiv, et lihvimist on veel kõvasti. Normatiivi täitmine hõrendab ka võistlusgraafikut. „Võrreldes eelmise hooajaga, mil tuli täita MM-norm

kahel korral, ei pea nüüd nii palju võistlema,“ räägib Liiv, kes tahab anda MM-il endast maksimumi. „Tean, et olen palju rohkemaks suuteline kui hooaja alguse tulemused ja enne MM-i tuleb kõik tehnilised nüansid paika saada,“ räägib Liiv, kes lisaks tehnika arendamisele paneb kindlasti rõhku ka füüsilisele ettevalmistusele. Kui Jaapani imetüdruk välja arvata (juhivad hooaja edetabelit nelja meetriga), on tänavu naisjuuniorite odaviske tase ühtlasem kui läinud hooajal. Kui mullu olid Poola, Läti ja Kuuba esindajad klass omaette, siis nemad enam juuniorite klassis ei võistle. Luik on veendunud, et eelkõige saab määravaks hetkevorm ja asjade klapp konkreetset võistlust silmas pidades. „Suurvõistlused on korralduse poolest nii palju erinevad, võrreldes Eestis toimuvatega. See võib olla ka määravaks osaks võistlusel,“ tunnistab Luik ja lubab, et läheb Poolas endast kõike andma.

Magnus Kirt püüab oma efektse tehnikaga paljude fotograafide pilke. Foto: internet

23. juunil jaanituli Helmes Kell 20.00

- Lastele võistlused ja batuut
- Mängivad ansamblid OnuPoeg ja PS Troika
- Kohapeal töötavad kohvikud

Ka tänava on tõrvakatel (Tõrva linna, Helme, Hummuli ja Põdrala valla elanikel) hea võimalus osta suvisele suurüritusele Tõrva Loits sooduspileteid. Jälgi Tõrva Loitsu, Tõrva linna, Helme Kihelkonnalehe Facebooki lehekülgi või Tõrva linna kodulehekülge ning saa kampaniast osa!

Riidaja kooli õpetajad

Maakoolis saab erilise õppimiselamuse

Teatud-tuntud tõde ütleb - kui külas töötab kool, siis küla elab. Eestimaa on kool läbi aegade olnud külaelu keskpunktiks ja liikumapanevaks jõuks, mis hoiab elus kohaliku kogukonda. Koolis õppivad lapsed külastavad raamatukogu, kultuurimaja ja oma küla kauplust. Koos vanematega osaletakse kohalikes ettevõtmistes. Kooli sulgemisega kaasneks tõenäoliselt külaelu järkjärguline hääbumine ning suureneks maapiirkondade ääremaastumine. Kodulähedase kooli olemasolu on kahtlemata väga mõjuv ja oluline argument noorte perede jaoks, otsustamaks rajada oma kodu maale. See annaks omakorda positiivse tõuke külaelu jätkusuutlikkusele ja kestmajäämisele.

Põhiharidus on kohustuslik ja nõutavaid õpitulemusi on võimalik saavutada nii maa- kui ka linnakoolis. Põhikooli õpilane peaks saama võimalikult kodule lähedal koolis käia. Õpilase koolipäev on üsna pingeline ning seda pikemaajalise kooli sõidu tõttu veelgi pingestada ei ole ehk arukas ja lapsesõbralik. Kas säilitame koolirõõmu, kui varalges tuleb linna sõitvale bussile

jõuda ja alles õhtul saab koju pere juurde tagasi?

Individuaalne lähenemine

Linnakoolis õpitakse mõnda õppeainet tõesti juba esimesest klassist põhjalikumalt ning linnas on ka suurem valik huviringe. Kas see kõik kaalub üles hubaseid väikseid klasse, kus õpetajal on aega õpilastele individuaalselt läheneda? Kurb on lugeda järjest süvenevast tendentsist, et noored võõrduvad aina enam loodusest. Lapsed tunnevad taimi ja loomi vaid piltidelt, arvutiekraanilt või nutitelefoni, kuid looduses neid enam ära ei tunne. Maakooli õpilane on ümbritsetud loodusega - klassiaknast välja vaadates võib märgata põllul süüa otsivat metskitsekarja või sinna puhkama laskunud linnuparve.

Kooli väiksus ei takista õpilast õppimast ja arenemast. Maakoolis püüame sageli õpilasi kooliseinte vahelt välja viia, et pakkuda neile teistmoodi õppimiskogemust. Samas tegeleme erinevate lahenduste otsimisega, et lapsevanema rahakotile väljasõidud võimalikult soodsaks teha. Selleks oleme taotlenud mitmesuguste projektide kaudu toetusi ja neile ka jaatavad vastused saanud.

Koolis kujundatakse õpilastele väärtushinnanguid ja suhtumist ümbritsevasse. Peame oluliseks, et iga õpilane lõpetaks põhikooli. Probleemide ja raskuste ilmnesel püüame leida individuaalseid lahendusi. Valmistame õpilasi ette toimetulekuks järgmistes koolides, mis asuvad kodust kaugemal ning räägime elukestva õppe tähtsusest. Seejuures on õpetajad ise õpilastele heaks eeskujuks pideva enesetäiendamise kaudu. Osaletakse täienduskoolitustel, mitmed õpetajad on omandanud teise kõrghariduse.

Maakooli läheduses asuv suurema kooli olemasolu võib tõepoolest mõjutada pere otsust kooli valikul. Põhjused võivad olla erinevad: vanemate töökoht, pere vanemate laste õppima asumine IV kooliastmesse, elukohavahetus jm. Meie oleme kogunud ka mitmeid vastupidiseid näiteid, kus õpilasele ei sobi suures klassikollektiivis õppimine. Seetõttu peaks suurema kooli õpilasel säilima võimalus õppida talle sobivamas lähemas väiksemas koolis. Pärast põhikooli lõpetamist jätkatakse sageli õpinguid hoopis kaugemal piirkonna gümnaasiumist. Meie koolist saadava põhiharidusega konkureeritakse edukalt

gümnaasiumitesse, kuhu vastuvõtt toimub läbi tiheda konkurentsioela.

Liitklassides üksteisest hoolimine

Liitklass on kahe või enama klassi õpilastest moodustatud klass. Liitklassi pole vaja karta. Liitklassi suurim tugevus on teistega arvestamise kogemuse saamine. Kindlasti annab see võimaluse kujundada ja arendada koostööharjumusi mitte ainult omavanuste, vaid ka endast nooremate või vanemate õpilastega. Erinevalt üksikklassist arenevad liitklasside õpilaste iseseisva töö ja õppimisoskus kiiremini. Liitklass ei kammitse õpilast ühe klassi materjalidega, kiirema taibuga õpilased saavad juba ette tutvuda ka vanemas klassis õpitavaga. Andekamad ei pea teisi järele ootama. Õpilased harjuvad paremini keskendumise ja üksteist aitama, üheskoos tegutsema ja seejuures hoolimata erinevast vanusest. Samas on ka õpilasel rohkem ruumi ning vajadusel saab ta olla omaette. Riidaja koolis on liitklassides õpetatud 20 aastat. Selle aja jooksul on kõik kooli lõpetanud jätkanud haridusteed ja saanud edukalt hakkama nii gümnaasiumites kui ka kutseõppeasutustes. Maakoolist saadud teadmiste puudusest tingituna ei katkesta keegi haridusteed. Selleks on palju teisi erinevaid põhjusi.

Riidaja koolis on läbi aegade olnud püsiv kaader. Töölt lahkumise põhjuseks on olnud vaid väljateenitud pension või elukohamuutus. Praegu on meie õpetajate keskmine vanus 47 aastat. Tulevikku vaadates saame koos veel palju aastaid jätkata. Üks tugevus ongi meie koolis koostööaldis ja positiivne ellusuhtumisega õpetajad. Peame oluliseks, et õpetaja tahab tööle tulla ja teeb seda naeratus näol. Liitklassis õpetav õpetaja on tõeline meister. Ühe tunni andmise asemel annab tema ju kaks tundi. Omavahel arutame igal hommikul läbi, kes ja millise tunni ajal viib tunni õpilastega läbi arvutiklassis, kes viib tahvelarvutid klassi. Koolis saavad õpilased omandada IT-alaseid teadmisi. Väga oluline on aga vahetu suhtlemine õpilastega, mida ei asenda ükski arvuti. Liitklassi õpetajal on lihtsam leida

ainetevahelisi seoseid, sest ta valdab ja õpetab mitut erinevat ainet.

Ületamatuid takistusi pole

Õpilasi on koolis vähe ja tahes-tahtmata seab see mõningad piirangud võistlustel ja erinevatel üritustel osalemisel. Meie õpetajad leiavad erinevaid alternatiive. Näitena võib tuua järgmist: kui rahvatantsurühmas pole piisavalt poisse, on tüdrukutest koosnevaid tantsupaare tantsimas näha. Kooli tantsurühmad on osa võtnud viimastel aastatel kõikidest maakonna tantsupidudest ja võimaluse korral ka teistest tantsualastest üritustest. Sellel suvel osaleb keskastme tüdrukute võimlemisrühm Tallinnas toimival võimlemispeol „Hingelind“.

Kuna võistkondlikel spordivõistlustel on keeruline võistkondi komplekteerida, siis osaleme mälumängudes ja viktoriinides. Sellel õppeaastal oleme maakonnas võitnud

- infooingu võistluse Valgas 7.-9. kl õpilaste seas;
- kodanikupäeva viktoriini (9. kl õpilased);
- mälumängu „Öökull“ (9. kl õpilased).

Edukalt on osa võetud bioloogia, geograafia, inglise keele, saksa keele, matemaatika ja ajaloo maakondlikest olümpiaadidest. Riidaja kooli õpilased saavutasid I koha 6. klassi bioloogia ja 9. klassi ajaloo olümpiaadil. Ajaloo maakondliku olümpiaadi võitja kutsuti osalema ka vabariiklikule olümpiaadile, kus ta saavutas 15. koha. Kuna õpilaste arv on väike, aga soovime osaleda võimalikult paljudes ettevõtmistes, peab maakooli õpilane olema „mees nagu orkester“ – tegema kõike, mis vaja.

Meie kooli õpilased on tõsiselt konkurentsi pakkunud ka Võrtsjärve mängude raames toimuvatel õpilastele mõeldud jõukatsumistel ning väga sageli naasnud auhinnaliste kohtadega. Seejuures peab mainima, et meie vastasteks on suure õpilaste arvuga koolid.

Kool toimib hästi, kui on koostöö õpilaste, õpetajate ja lastevanemate vahel ning kohaliku omavalitsuse toetav suhtumine.

Ühiselt korraldatakse õppepäevi ja ekskursioone ka koolist kaugemal. Foto: Riidaja põhikooli blogi

Piret Karu

Tõrva XI mälumänguturniir on selleks korraaks peetud

Mälumänguhuvilisi kogunes taaskord terve saalitäis. Foto: Piret Karu

Tõrva XI mälumänguturniiri kolmas ja viimane etapp toimus 8. aprillil Tõrva Gümnaasiumi aulad. Saali kogunenud võistkondi oli 18 ja õhkkond oli ärev. Kuigi tundus, et kahe voo kokkuvõttes esikohal olevat võistkonda Viktor enam ei püüa, põles ikkagi kõigi võistkondade liikmete silmis tuli ja loodeti parimale tulemusele.

Teemasid, millele 7 minuti jooksul õige vastus tuli välja nuputada, oli ikka 8: lipud ja pealinnad, II maailmasõda, Eesti lilled, evolutsioon, lastekirjandus, Eesti teater, korvpall ja Tõrva linn 90. Raskeimaks teemaks osutus Eesti lilled, kuigi koostaja Laine Tangsoo arvas, et vastused on niikuinii lihtsad tulema, sest kõik vastused sisaldasid isegi sõna „lill“, aga see vihje jäi enne blokki ütlema – olekski äkki

liiga lihtne olnud! Ajusid ragistada on ka vaja. Juba esimene küsimus oleks pidanud vähemalt tõrvakatele lihtne olema: Lychnis viscaria. Rahvasuus ka unilill ja kurjakubjapisarad. Püstpüük, mis levib vaestel muldadel kuivadel rohumaadel. Nektarit tema violettpunastest õitest saavad kätte vaid pikkade suistega putukad, eriti liblikad. Sipelgatel näiteks tema õiteni küll kuidagi asja pole, nemad sinna ei pääse, sest taimel on omadus, mida pole ühelgi teisel meie lillal. No kõik kohalikud peaksid seda taime tundma. Mis taim on? Vastuseks otseloomulikult tõrvalill. Kergete teema oli Eesti teater. Puhast rõõm - kultuurised inimesed!

Viimase etapi võitjaks osutus taas seni võidukas olnud Tõrva võistkond Viktor 71 punktiga. Järgnesid Paluper 49 punktiga ja Ursus 48 punktiga. Punkti kaugusel järgnesid Valga

ja LC Tõrva. Koolinoortest oli viimase voo parim võistkond Mängumälurid 26 punktiga, seejärel Nuputajad 23, Kuulised 22 ja SARC 19.

Kolme voo kokkuvõttes osutus üldvõitjaks kõik etapid võitnud võistkond Viktor (Egon Ilisson, Jaano Berg-Jürgens, Ardi Kurvits, Taavi Niitsee) 181 punkti, II Paluper (Kalev Lõhmus, Valdis Meos, Peeter Luik, August Laurits) 136 punktiga ja III – IV kohta jagasid 129 punktiga võistkonnad Ursus (kolm põlvkonda Karusid: Hilma, Riho, Ulvi ja Sander) ja Valga TBMMK (Janek Lilleleht, Villem-Erik Danziger, Anti Nukk, Ilme Uhtjärv). 5. kohta LC Tõrva 123 punkti, 6. Siil 122, 7. Kotkas 114, 8. Helme ÜK 98, 9. Pähkel 93, 10. Reede 81, 11. Kaunist Aega 80, 12. TTN 68, 13. Post Mark 50, 14. JM2 43. Koolinoorte järjestus oli järgmine: I Mängumälurid (Miko Sein, Kurmo Kül,

STIILINÄITEID TURNIIRILT:

LIPUD JA PEALINNAD: Kui õpitakse riike ja pealinnu, siis vahel tüdinenud õpilased ütlevad, et mul suva, mis ta pealinn on. Kuid millise riigi puhul on see vastus õige ehk siis millise riigi pealinn on Suva? FIDŽI

II MAAILMASÕDA: Millist toitu hakati Ameerikas II maailmasõja ajal nimetama nimega „Liberty Steaks“, et teatud põhjustel vältida palju tuntumat (ka tänapäeval tuntud) nimetust? HAMBURGER

EESTI LILLED: Tavaline põlluumbrohi, väga sagedane näiteks kesapõldudel. Õisiku keskel on kollased putkõied ja servadel valgete naastudega keelõite ring. Mingi sarnasus on andnud taimele ebaviisakad rahvapärased nimed nagu kanapersed ja kanapalil. Temaga väliselt natuke sarnaseid, kuid tuntumaid lilli on vähemalt

Võetakse tööle kogemusega CE kategooria autojuht puiduhakke ja puidugraanuli veole
Tel. 56 842 055;
50 29 299

kolm veel. Eksimatult saab vahet teha lehtede abil, mis küsitaval on niitjate hõlmadega, peaaegu nagu tillil. Mis taim? KESALILL

KORVPALL: Viljandimaa meistrivõistlustel korvpallis osaleb mitmendat aastat ka Tõrva korvpallimeeskond, kus mängib ka linnapea Maido Ruusmann (kui aega saab). Mis on meeskonna nimeks? TÕRVA LOITS
TÕRVA LINN 90: Hiljaeagu levis uudis, et Ameerika Ühendriikides kerkib San Antonios uuslamurajoon, kus panakse tänavatele nimesid erinevate Eesti paikade järgi. Nii leiab sealt ka tänava nimega Tõrva Bluff. Nimetage aga see ainuke Eesti linn, kus asub Tõrva tänav (info aluseks on Regio kaardirakendus aadressil kaart.delfi.ee). Tänav iseenesest ei ole pikk – viimane majanumber on 21. VALGA

Karl-Kevin Kalmus) 75 punkti, II Kuulised (Marel Jaama, Kadriann Kalamees) 68, III SARC (Sander Palk, Askar Neumann, Riin Lepik, Carmen Kartau) 66, 4. Nuputajad (Kaspar Kask, Laura-Maria Kiiser, Laura Pöder, Marge Tamm) 65.

Kokku osales seekordsel turniiril 80 osalejat, mis on ülimalt kiiduväärne number. Et see number selliseks jääks või tulevikus kasvaks, siis oli ka vaja leida osalejatele piisavalt motiveerivaid auhindu. Tublide osalejate vääriliseks autasustamiseks panid õla alla Tõrva Linnavalitsus, Eesti Kultuurkapitali Valgamaa Ekspertgrupp ja AS Würth. Nii täiskasvanute kui ka õpilaste esikohtadele olid auhinnakotid Tõrva meenetega ja võistkonnad said esimeste seas endale meelepärased raamatud valida. Würthilt oli esimesele seitsmele võistkonnale nii mälupulkasid, pleede, kellasid ning palju muud uhket ja huvitavat. Kõik

osalejad said seekord medalite asemel Tõrva 90 sümbolikaaga pastapliiatid ning diplomi ja raamatu (auhinna raamatu saab kusjuures alati ise valida, mida parem koht, seda varem valida pääsed ja valik raamatutest on laiapõhjaline). Et turniir linna sünnipäeva aastale kohaselt ka mõnusalt lõpetada, oli Tõrva linnalt seekord kõigile osalejatele kringel ja tee, et tulemuste kokkulöömise ajal kaas-mälumänguritega kringli kõrvale muljeid vahetada.

Suured tänud eelkõige kõigile osalejatele, turniiri eestvedajale Laine Tangsoole ning nõu, jõu ja küsimuste koostamisega abiks olnud Siim Ausmehele. Kõigile abilistele (Tiina Neumann ja Tõrva Gümnaasiumi õpilastest vabatahtlikud) ka suur kummardus.

Kohtumiseni loodetavasti Tõrva XII mälumänguturniiril, sest 11 on ju imelik number, millega lõpetada..

SPORDIKALENDER MAI-JUUNI 2016

- **28.05.2016**
Tõrva discgolfi raja avavõistlus Tõrva gümnaasiumi pargis kell 12.00
- **02.06.2016**
Tõrva kergejõustikuseriaali kuni 14-aastaste laste II etapp algusega 16.00 Tõrva gümnaasiumi staadionil
- **04.06.2016**
SK Viraaži heiteseriaali II etapp Pokardi staadionil
- **07.06.2016**
Suvevolle Riiska järve liivaväljakutel algusega 18.00
- **09.06.2016**
Tõrva kergejõustikuseriaali kuni 14-aastaste laste III etapp algusega 16.00 Tõrva gümnaasiumi staadionil
- **11.06.2016**
I Tõrva Ekstreemjooks Tõrva gümnaasiumi staadionil algusega 12.00
- **14.06.2016**
Suvevolle Riiska järve liivaväljakutel algusega 18.00
- **17.06.2016**
V Tantsumäe mägedejooks Tõrva Tantsumäel startide algus

- kell 18.00
- **18.06.2016**
„12 säravat tähte“-Segapaaride rannavõrkpall algusega kell 11.00 Riiska järve liivaväljakutel
- **18.06.2016**
SK Viraaži heiteseriaali III etapp Pokardi staadionil
- **21.06.2016**
Suvevolle Riiska järve liivaväljakutel algusega 18.00
- **28.06.2016**
Suvevolle Riiska järve liivaväljakutel algusega 18.00

MAI JA JUUNI ÜRITUSED

- 28. mai kell 16 Valga Kesk tn. ja staadionil, Valgamaa tantsupidu „Tantsulainel“
- 11. juuni Tõrvas, II Kodukohvikute päev, kell 20.00 Veski järve saarel kontsert, In Boil ja Kärt Johanson
- 19. juuni kell 17.00 Veski järve saarel Seasaare Näitemängu Seltsi etendus, „Saladuslik kübar“
- 22. juuni kell 21 Tantsumäel jaanituli, tantsuks Mait ja Mikko Maltis

Ostame kuusepalke metsa äärest hinnaga 60-68 EUR/tm.

Lisaks ostame raieõigust, metsa- ja põllumaad.

toimetas **Egon Illisson**

Tõrva Gümnaasium näitas meistritaset

Tartu teaduskeskuses Ahhaa peetud Stokkeri Tööõpetuse Meistrivõistlused 2016 finaalis tuli esikohale Tõrva Gümnaasiumi 9. klassi õpilane Risto Riiet tööga „Saapasääre saag“.

Lisaks Riieti triumfile sai Tõrva Gümnaasiumi võistkond tööga „Sepatsentrum“ ka teise koha ja kolmanda koha Kirivere kooli võistkond tööga „Puidulõikur“. Õpetajatest oli parim Jaan Tasa Tõrva Gümnaasiumist, parim kool oli Tõrva Gümnaasium.

Stokkeri Tööõpetuse Meistrivõistlused 2016 kutsus noori meistrimehi mõtlema tööriistade homsele päevale. Järjekorras kümnendatel võistlustel tuli osalejatel valmistada uudne käsitööriist või seninägematu multifunktsionaalne tööpink. Võistlustele esitasid Eesti koolid kokku 125 tööd. Sellises tihedas konkurentsis näitas taas taset Tõrva gümnaasium, kes võitnud nüüdseks kümnest seni korraldatud meistrivõistlustest koguni neli.

Võitja Risto Riiet ja žürii liige Preet Prints autastustamisel.

Innovaatiliste tööriistade otsingul

Võidutsenud noormees Risto Riiet kirjeldab oma tööd kui uudset saagi, mis on sobilik eelkõige matkale minnes. „Saag on mõõdetelt võrreldav väikese käsisaaga, kuid on unikaalse konstruktsiooniga ja kerge liigutusega saab sae kokku panna. Kokkupandud saag on üpris miniatuurne ja seetõttu mahub saag nii kummikusäärde kui ka põuetaskusse,“ selgitab Riiet ka nime saamislu. Teatavasti on Eestis ka suhteliselt vähe päevalgust ja palju pimedust ning selle probleemi lahendamiseks on saele paigaldatud LED diodid, et ükski lõige ei jääks

pimeduse tõttu tegemata.

Stokkeri omanikettevõtte Mecro juhatuse esimees, žürii liige Preet Prints sõnul on nad 25 tegevusaasta jooksul toetanud noorte tehnikasporti ning viimased 10 aastat ka tööõpetuse arengut Eesti koolides. „Peame noorte töö- ja tehnoloogiaõpet Eesti arengu seisukohalt väga oluliseks ning selleks otsustasime 10 aastat tagasi ellu kutsuda tööõpetuse meistrivõistlused. Oleme võistelnud erinevate maa peal, õhus ja vees liikuvate sõidukite valmistamises,“ räägib Prints. Seekordne võistlus oli

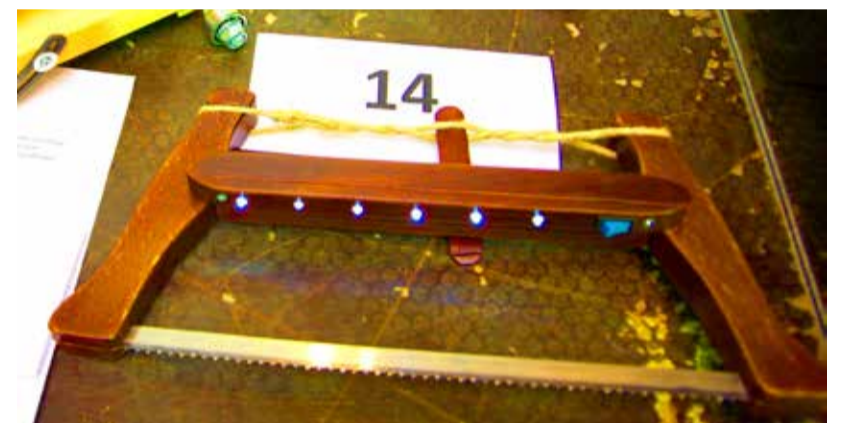
mõnes mõttes samm edasi – otsiti innovatsiooni tööriistade valdkonnas. Žürii töö polnud kerge, sest esitatud oli töid nii idee tasemel, mudelina vormistatult kui ka selliseid, mida saaks kohe kasutusse võtta. „Võidutööd hiilgasid nii oma praktilisuse kui ka väga heal tasemel teostuse poolest,“ oli Prints rahul.

Legendaarse õpetaja näpunäited

Teise koha tiimi kuulunud Reijo Illisson kirjeldab auhinnatud tööd „Sepatsentrum“ kui tööpink, mis

Tõrva Gümnaasiumi õpetaja Jaan Tasa on tiitli võitnud ka varasemalt

Just selline näeb välja võidutöö „Saapasääre saag“

koosneb mehaanilisest vasarast ja alasitest, millest väiksem on peentöö jaoks. „Tööpõhimõte seisneb selles, et sa paned vasarale midagi alla, näiteks metalli ja käivitad mootori. Siis hakkab vasar lõõma asja, mis seal all on,“ räägib Illisson mehaanilisest riistapuust. Kui vanasti oli sepikojas õpipoiss, kes oli pealelõija, siis siin on selleks mehaaniline vasar.

Juhendajate arvestuses oli neljandat aastat parim Tõrva Gümnaasiumi õpetaja Jaan Tasa, teine oli Kärdla Ühisgümnaasiumi õpetaja Ain Jepsõv ja kolmas Andrus Liigus, Kirivere kooli

ja Olustvere Põhikooli õpetaja.

Koolide arvestuses võitis neljandat aastat Tõrva Gümnaasium, teine oli Kärdla Ühisgümnaasium ja kolmas Olustvere Põhikool.

Stokkeri 2016. aasta Tööõpetuse Meistrivõistluste žürii liikmete nimikiri oli aukartustäratav: Preet Prints, AS Mecro juhatuse esimees; Andres Juur, Ahhaa juhatuse esimees; Joonas Kerge, esimeste Stokkeri meistrivõistluste võitja aastast 2006; Raivo Juurak, Õpetajate Lehe toimetaja ja Rakett 69 teadustoimetuse liige Karol Mõisavald.

Toimus rahvaloomingu nädal Helme valla lastele

Ave Visor

Mida laps ei koge, seda ta ei saa kasutada ega oska väärtustada

Helme valla koolid ja lasteaiad peavad oluliseks, et lastele antaks teadmisi oma rahva tavanditest ja rahvakalendri tähtpäevadest.

Oleme kogenud, et laps võtab äärmise kerguse ja mängulisusega omaks rahvaloomingut, sellepärast peabki ta kasvama laulude, mängude, juttude, vanasõnade, kommete, rituaalide, töö ja looduse toel ning mõjul.

Enda avastamine lauludes, mängudes ja pärimustes aitab tal hiljem vastata küsimusele: „Kes ma olen?“

Novembris 2015 istusid Ala lasteaiaga õpetajad Laine Kink ja Kaja Hass ning lapsevanem Ave Visor koos. Ühi-

selt arutati, kuidas oleks kõige parem mulgi kultuuriga seotud teemadele läheneda. Avanes Rahvakultuuri Keskkuses Mulgimaa kultuuriprogrammi projektivõor ning see andis võimaluse kirjutada projekt, et saada vahendeid lasteaiade lastele mitmekesisemate rahvaloomingu õpitubade tegemiseks. Otsustati, et pärandkultuuri/mulgi kultuuri tutvustatakse läbi erinevate õpitubade. Õpitoad olid loimitud paljude ainekavade: muusika, käsitöö, eesti keel, keheline kasvatus.

Antud projekt kätkes endas rahvaloominguga seotud nädalat, milles toimusid erinevatel päevadel mitmesugustel teemadel õpitoad. Uuringud on näidanud, et kõige paremini omandavad lapsed teadmisi ja oskusi mängulise õppimise

kaudu, mida antud õpitubades oli võimalik teha.

Rahvaloomingu nädalal toimusid õpitoad 04. aprillist kuni 08. aprillini 2016. 06. ja 07. aprillil muusikategevustes õppisid lapsed rahvalaulu, -tantsu, -mängu, hällilaule, mängitamislaule, kasutades saatena erinevaid rütmipille, meloodiapille ja kehapille. Muusika õpitoa eestvedajaks oli muusikaõpetaja Syrle Eesik. Tänu projektile saadi soetada uued vahvad rütmipillid.

04. kuni 08. aprill 2016 käelistes tegevustes kasutati rahvakunsti sümbole – värv, vorm, mustrid. Tehti erinevatest materjalidest sõlgesid ja soovide nõõpe, punuti paelu, õpiti rahvuslikke triipe ja värviti paberile rahvariideseliku triipe, tehti mulgi

kuues meest jms. Käelise õpitoa õpetajateks olid Laine Kink ja Kaja Hass.

04. aprillil ja 07. aprillil 2016 toimusid keraamika õpitoad. Tutvuti erinevate materjalidega: plastiliin, savi, värvid, glasuur, klaas. Tehti vastavalt vanusele erinevaid käelisi tegevusi. Laste sõrmede vahel valmisid savist sõled, soovinõõbid, lusikad ja linnukesed. Savitööd pakkusid lastele suurt rõõmu, see oli midagi uut ja põnevat. Õpituba juhtis Laine Kink, abistamas oli Maike Sillaots.

Igapäevatoos kasutavad õpetajad Laine Kink ja Kaja Hass kõnemänge, liisusalme, lühiriimi, mõistatusi, vanasõnu, muinasjutte rahva vaimse pärandiga tutvumiseks, laste kõnekeele rikastamiseks, emotsionaalse väljendusoskuse, kaasaela-

misrõõmu arendamiseks.

Projekt lõppeb vahva väljasõiduga, milleks on õppekäik Helme koduloomuuseumisse, tutvutakse vanavaraga, endisaegsete töövahendite, rahvariide ja töökultuuriga. Kui ilm lubab, siis külvatakse lina ja koos riisutakse muuseumi juures veidi lehti, sest kõik me peame andma panuse selleks, et meie kodu ja meie koduvald oleks ilus ja puhas. Muuseumi tundi viib läbi Hilma Karu.

Projekti õnnestumisele aitasid kaasa Mulgikultuuri programm, kes eraldas 850 eurot ja Helme Vallavalitsus, tegevusi viisid läbi ja suured tänud selle eest Laine Kink, Kaja Hass, Maike Sillaots ja Hilma Karu. Projektjuhiks ja kirjutajaks oli Ave Visor.

Arvo Lasting,
EELK Helme Maarja koguduse õpetaja

Vennastekoguduse suvepäev

Vennastekoguduse liikumine sündis 13. augustil 1727 Saksa-aastal Herrnhuti külas. Liikumist kutsutakse teisti hernhuutluseks. Liikumise rajas Nikolaus Ludvig Zinzendorf. Liikumine püüab elavdada kristlikku usuelu ja süvendada isiklikku palveühendust elava armulise Jumalaga. Vennastekoguduse koosolekud on pikad, kus pühendatakse jutlusele ja palvele. Samuti on tähtis hoolekandetöö ja vaeste toetamine.

Eestisse jõudis hernhuutlus 1729. aastal, esmalt Tallinna. Aga 1736 sai hernhuutlus tugevamat hoogu Urvestest. Helmesse ehitati vennastekoguduse palvemaja 1847.a. Pärast Teist

maailmasõda on pühakoda teeninud meie luterlikku kogudust kirikuna.

Eesti Evangeelse Vennastekoguduse keskus asub Tallinnas Endla tänaval. Vennastekogudust juhivad peavanem Eenok Haamer ja teda aitab 6-liikmeline eestseisus. Vennastekoguduse tegevus toimub Eestis 9 palvemajas. Vennastekoguduse õpetus on täiesti lähedane luterliku kiriku õpetusele. Vennastekoguduse liikmeks võib astuda iga kristlane, esitades avalduse eestseisusele, millele eestseisus annab vastuse. Vennastekogudusel on 135 liiget, nende hulgas artikli autor.

Vennastekoguduse tegevus on aktiivsem Põhja- ja Lääne-Eestis. Sel aastal on heameel tulla kokku ühisele suvepäevale Helme kirikusse.

TEATED

- 29. mail kl 11 Helme kirikus jumalateenistus armulauaga.
- 29. mail kl 14 Taagepera kirikus jumalateenistus.
- 5. juunil kl 11 Helme kirikus jumalateenistus armulauaga.
- 12. juunil kl 14 Taagepera kirikus jumalateenistus.
- Tõrva Misjonimajas jumalateenistus pühapäeviti kl 11.

Pühapäevakool 15. mail kl 11.
29. mail on külas õp Allan Helde Viljandist ja Tartu Kolgata koguduse ülistuskoor.

Helme kirikus Vennastekoguduse suvepäev teemal Püha Vaim 11. juunil

- 11.00 – suvepäeva avamine

palvusega, õp Eenok Haamer ja Arvo Lasting.

- Ettekanne (Aare Kimmel), tervitused, rühmatööd.
- 17.00 -18.00 kontsert Andres Jäätma ja suvepäeva lõpetamine.
- Päevakavasse kuuluvad lõuna- ja õhtusöök, mistõttu palume osavõtjatel registreeruda 5.juuniks ja annetada 10.- €.

Mulgi ja sõbra üle ilmamaa - tulge kokku Mulgi pidu pääle!

IV MULGI PIDU

4. juunil 2016 Paistun Mulgimaal

12.00 - 18.00 Mulgi laad
Oma kandi süük ja käsitöö. Lastenukk. Tootua. Kiiguplats. Tõiste kultuurikante pundi. Ülesastmise

14.00 Konssert „Päevalodja“ Paistu kirikus. Massu iist!

17.30 Pidu rongikäik ja tule ürgamine

18.00 - 20.00 SUUR KONSSERT „LÄÄME KIIKE KATSUMAIE!“
Vallan püüne pääl 1500 ülesastjat, säälugan ümäriiguld 100 rahvapillimist, 1400 tantsjat ja lauljat!

Kae manu: www.mulgimaa.ee
Pidu om tasuta! Mulgi ja mulke sõbra massave kinnil!

Tule sia kaht!

Mulgi pidu kõraldeve Mulgi Kultuuri Instituut ja Viljandi vald

25. JUUNI 2016

SUISLEPA PAADIPÄEV

VÕTBJÄNE POKER RÜN
KAMEHE PAADIRALLI
PAATIDE JÕEPARAAD
RC-MODELPAATIDE VÕISTLUS

ÜLLAR JÖRBERG
ELINA BORN
TRAFFIC
TOM CATS

Tõetavad: TALLINK, ANYTEC, PILLIPOOD, PRADIGALE, SUILEPA PAADIPÄEV

PILET: 10.- EUR
www.suislepa.ee

TARVASTU VILLAVALLITSUS • AARUMESA PUNKKOLA
SOCIATEERINIK OÜ • HOOSIMÄE TALU • PLASTOPOL OÜ
PRINDIKOD OÜ • CARMO • Estonian Security Agency

Tasuta ära anda kassipojad.
Tel. 5284987

Promens AS on üks Euroopa juhtivatest plastpakendite ning komponentide valmistajatest. Otsime oma Rõngu tehase meeskonda

Koostetöö operatooreid ja transporditöölisi

Eeldame:

- õppimisvõimet
- täpsust ja kohusetundlikkust
- valmisolekut vahetustega töök
- eesti keele oskust

Kasuks tuleb:

- töökogemus tootmisettevõttes
- arvutioskus

Pakume:

- tööd kiiresti arenevas rahvusvahelises ettevõttes
- konkurentsivõimelist palka
- vajadusel transpordivõimalust (kombinatsioon olemasolevate lahendustega)

Tehase 4, 61001, Rõngu, Tartumaa
CV saata
e-postiga: eesti@promens.com, Täpsem info 737 1821

METSA- JA PÖLLUMAARDE OST JA HALDAMINE

12016 | maa@vestman.ee

TM Hooldusgrupp OÜ

Kinnisvarahooldus Lõuna-Eestis

Pakutavad teenused:

- Haljastuse hooldus
- Haljastuse rajamine
- Lumetõrjetööd
- Veoteenused
- Puhastusteenused

Tel +372 51 999 502 | tmhooldusgrupp@gmail.com | www.tmhooldus.ee

THKK müüb

Lõhutud lepa ja kase küttepuid, pikkustes 25 kuni 60 cm.
Hind 27 kuni 31€.
Kuivi küttepuid, pikkusega 30 ja 50 cm. Hind 36 kuni 40€
Ümarat puitbriketti, kott 25 kg. Hind 4.00€
Tõrva piires transport tasuta. Tel. 56 51820.

Madis Hindre

Reporter

Oleks veel bassein ka, tuleks Tõrva elama!

Mul oli natuke raske seda intervjuud alustada. Mitte selle pärast, et midagi küsida polnud, vaid vastupidi – ma ei teadnud, millest alustada inimese puhul, kes käib mööda ilma, korraldab suuri festivale ja samas plaanib tagasi kodukanti kolida.

Anu Rannu, kes te olete?

Ma olen Valgamaa tüdruk, kes on käinud Pikasilla koolis ja Tõrva Gümnaasiumis. Ma olen kultuurikorraldaja ja töötan Viljandi Pärimusmuusika aidas projekti-juhina. Vabal ajal töötan mõne muusikuga ning mõndade südamelähedaste projektide-festivalide-ettevõtmistega, mis panevad silma särama. Ma olen abikaasa ja kahe lapse ema. Noh, selline inimene. Lihtne. Tavaline.

Aga alustame siis põhitoöst, saame ehk selgeks, mida see kultuurikorraldamine tähendab.

2014. aastal sõitis pärimusmuusik Maarja Nuut Hispaaniasse ja ajalehes Sakala ilmus artikkel „Folkmuusika sõitis suurele maailmaturule“. Kas Eesti folkmuusika on nüüd maailmas tuntud?

(Naerab). See oli minu karjääri esimene välisprojekt. Maarja Nuut valiti maailmamuusikamessi VOMEX esinejate hulka. Sinna on üldse imeõrn lootus pääseda. Maarja pääses, aga tal ei olnud meeskonda ümber, kes aitaks asju korraldada. Me siis aitasime. Aga jah, sealt see pall veerema hakkas ja eelmisel aastal oli tal esimene Põhja-Ameerika tuur, kus ma ka kaasas käisin. Mai algul ilmus Maarjal teine sooloalbum ja nüüd me olemegi kolmekesi, Maarja, mina ja mu tütar puhkusel ning loeme arvustusi. Ühesõnaga mõnus. Iga järgmise meili peale ütleme: „Hurraa.“ Ühesõnaga, ma arvan, et praegu on superhästi.

Jutust tuli välja, et ega muusik ilma meeskonnata suurele turule ei jõua.

Ma olen sellise maatüdrukuna küll avastanud, milline see muusikatööstus on. Aga et sa jääksid mõnele agendile või plaadifirmale silma, see ikka tähendab, et millegi poolest pead sina eristuma või oled superhea. Seda sai Maarja ikka ainult ise teha.

Aga räägime maailmamuusika Eestisse toomisest. Vähemalt popmuusika kohta räägitakse, et tõelised tähed jõuavad Eestisse siis, kui nad juba kustuma hakkavad. Kas pärimusmuusikaga on samamoodi või tulevad maailmanimed siia meeleldi?

Anu Rannu lava taga enne artisti lavale minekut viimaseid asju üle kontrollimas. Foto: Kaur Kenk

No, miks jäävad mõned artistid kutsutama tippphetkel... lihtsalt need honorarisummad... Sa ei ole selliseid numbreid näinudki, mida mõnikord küsitakse. Aga teisalt Viljandi pärimusmuusika festivalil on ikkagi olnud maailmanimesid.

Mainisite Viljandi Folgi ära. Te olete mitu aastat selle korraldamise juures olnud. Mis te arvate, kas see festival on aastatega liialt suureks kasvanud? Ei arva. Ja mis see liiga suur üldse tähendab?

No räägitakse, et folk on muutunud liiga piduseks ja muusika jäänud muu müra taustale.

Mõned aastad tagasi, kui oli veel see vaba ala, kuhu kõik said tulla. Siis piisas sellest, kui olid jõudnud toidutänavale, võtnud esimese õlle ja saidki praalida, et ma olen folgil käinud. Tegelikult ei teadnud sedagi, kus on festivali lavad. Ega meil endil ka ei olnud toona enam väga mugav seda korraldada. Kui sa ikka näed, et vastu Jaani kirikut keegi urineerib, siis mõtled, et kelle pagana pärast ma seda festivali korraldan. Siis panimegi aia ümber. Ise nimetame seda pärimeetriks. Ja esimene aasta oli kohe nagu öö ja päev, võrreldes eelneva aastaga. Me saime tagasi oma põhifännid, kes ei olnud viimasel ajal seepärast käinud, et läbuks hakkas kiskuma.

Äsja lõppes ka Tallinn Music Week. Kas nii suurte festivalide korraldamisel pinge tapma ei hakka?

No elus olen veel. (Naerab). Ma natuke vist olen ka selline adrenaliinisõltlane. Aga ma ei ole julgenud minna langevarjuga hüppama või lumelauaga sõitma. Või no seda olen ma proovinud ja sain suure peapõrutuse. Aga kui ma saan mõne ägeda projekti juures kõvasti pingutada, siis mul on elu ilus ja helge. Olen ka oma töögraafiku nii sättinud, et saan ikka käia

ja puhata paar korda aastas.

Mainisite juba, et olete ka praegu puhkusel. Kus kohas?

Türgis. Istanbul on kindlasti üks maailma linnadest, kuhu ma tahan uuesti minna.

Olete palju reisinud. Missugune reisija te olete? Kas lähete hotelli ja võtate giidiga tuuri vanalinnas, sööte heas restoranis või meeldib teile reisida niimoodi, et võtate seljakoti, ronite mäe otsa ja magate telgis?

Vot, telk on minu puhul kindlasti välistatud. Ma olen ikka selline peps. (Naerab). Mõnikord võtan tõesti pakettreise, kauplen hinna nii alla, kui annab kaubelda, ja seejuures võtan parima võimaliku hotelli. Samas püüan käia kohapeal ikka nii palju omapead kui võimalik.

Hästi, lähme festivalide juurde tagasi. Selge on see, et nii suurte asjadega käib kaasas jaburaid, naljakaid või pingelisi lugusid.

Võtame Tõrva Loitsu 2014. aastal. Siis juhtus selline lugu, et pääsmed said otsa ja inimesi tuli saata vāravalt tagasi. Nimelt võib juhtuda ka seda, et vābaõhuruumi füüsiliselt ei mahu enam inimesi. Lāksin siis kontserdiala vārava juurde ja siis āhvardati: „Tead sina, plika! Esmaspäeval oled sa Eesti Pāevalehe esikaanel!“

Aga mõni esineja on enne lavale jõudmist āra ka kadunud?

Enne lavale jõudmist ei ole. Aga minu esimesel folgil olin ma festivali logistikapealik. Ja siis juhtus küll, et buss hakkas lennujaama poole minema ning üks muusik oli kadunud. Kuid kuna ta käis eelmisel aastal ka ja oli teada, et tal tekkis festivaliarmastus, siis teadsime, kust teda otsida. Aga seekord polnud ta veel hotellituppa jõudnud, nii et pāris

suur ekipaaž ajas mööda Viljandi kesklinna seda muusikut taga, enne kui me ta koos pruudiga üles leidsime.

Enne, kui te suurte festivalideni jõudsite, töötasite Tõrva Kultuurimajas. Ka lähkisite sinna tagasi?

Tõrva Kultuurimajja enam mitte. Eks ma Tõrvas saingi aru, et ma ei ole üldse sellist tüüpi, kes rutiini taluks. Ja mis seal salata, tollal ei saanud ma pāris kõiki neid asju teha, mis mulle oleks meeldinud. Samas ma ei välista midagi muud, mida saaks teha selle piirkonna edendamiseks ja arendamiseks

Mida siis teha annaks?

Ma ootan tegelikult huviga, et omavalitsuste ühinemine jõuaks lõpuni ja milliseid uusi ametikohti uude omavalitsusse luuakse. (Naerab). Ja mine sa tea... Ega ma hoian silma peal kinnisvaral, mis Tõrva ümbruses müüakse. Ei ole üldse välistatud, et me kolime kogu perega kodukanti tagasi.

Teate, mul tuli meelde Rakvere linn. See küllalt väike Lāāne-Virumaa koht muudeti mõne aastaga kohalikuks kultuuripealinnaks. Kas Tõrvaga annaks sama teha?

Minu küsimus on, et kas see peab ilmtingimata kultuuripealinn olema. Mulle tegelikult avaldab sūgavat muljet kogu sporditegevus Tõrva linnas. Kas on Eestis mõni vāikelinn veel, kust minnakse nii mitmekesi Rio olūmpiale? Ja kogu see harrastustegevus: pūhapāevased matkad jalgrataste vōi suuskadega, orienteerumised... Ja inimesed kāivad ning see on mulle nii muljet avaldanud, et oleks Tõrvas veel ujula ka, siis oleks mul lihtne valida Viljandi asemel elamiseks hoopis Tõrva.